

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล

เรื่อง นวัตกรรมการป้องกันการทุจริต
ด้วยหลัก 3 ป. = ป้อง + ปราม + ปฏิบัติจริง
กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหัวทะเล จังหวัดนครราชสีมา

จัดทำโดย นายกิตติศักดิ์ วีระวัฒนา

เอกสารวิชาการส่วนบุคคลนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรม
หลักสูตรนักบริหารยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับสูง
(นยปส.) รุ่นที่ 15

สถาบันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สัญญา ธรรมศักดิ์

สำนักงาน ป.ป.ช.

ประจำปี พ.ศ. 2567

ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ป.ป.ช.

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล

เรื่อง นวัตกรรมการป้องกันการทุจริต
ด้วยหลัก 3 ป. = ป้อง + ปราม + ปฏิบัติจริง
กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหัวทะเล จังหวัดนครราชสีมา

จัดทำโดย นายกิตติศักดิ์ ธีระวัฒนา

เอกสารวิชาการส่วนบุคคลนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรม
หลักสูตรนักบริหารยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับสูง
(นยปส.) รุ่นที่ 15

สถาบันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สัณญา ธรรมศักดิ์

สำนักงาน ป.ป.ช.

ประจำปี พ.ศ. 2567

ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ป.ป.ช.

(หน้าอนุมัติ)

สถาบันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สัญญา ธรรมศักดิ์

สำนักงาน ป.ป.ช.

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล

ของ

นายกิตติศักดิ์ วีระวัฒนา

เรื่อง

นวัตกรรมการป้องกันการทุจริตด้วยหลัก 3 ป. = ป้อง + ปราม + ปฏิบัติจริง

กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหัวทะเล จังหวัดนครราชสีมา

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรม

หลักสูตรนักบริหารยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามทุจริตระดับสูง (นยปส.) รุ่นที่ 15

เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. 2567

หัวหน้าคณะอาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร. กิตติคุณ รุ่งเรือง)

บทคัดย่อ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบมีเป้าหมายสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ “คน” โดยใช้เครื่องมือการประเมิน ITA มาเป็นส่วนหนึ่งในการวัดผล และให้ความสำคัญกับ “การพัฒนาระบบ” โดยการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงาน ผู้ศึกษาจึงได้ยกรณีสึกษาของเทศบาลตำบลห้วยทะเล จังหวัดนครราชสีมา โดยได้ทำการสำรวจความคิดเห็น ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน 45 คน และศึกษาจากข้อมูลเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในประเด็นปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ 2. เพื่อนำเสนอนวัตกรรมการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กรภาครัฐ กรณีเทศบาลตำบลห้วยทะเล

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสของเทศบาลตำบลห้วยทะเล ผู้ตอบแบบสำรวจเห็นว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 การพบเห็นการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลห้วยทะเล ผู้ตอบแบบสำรวจเห็นว่า ไม่เคยพบเห็นการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง คิดเป็นร้อยละ 97.8 และส่วนน้อย เคยพบเห็นการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง คิดเป็นร้อยละ 2.2 สำหรับปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลห้วยทะเล ได้แก่ ไม่มีแนวทางที่สามารถตรวจสอบการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างผู้ยื่นเสนอราคาแต่ละรายได้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ การพบปัญหาการบริหารสัญญาโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลฯ การจัดซื้อจัดจ้างที่เสี่ยงต่อการเกิดข้อผิดพลาดต่าง ๆ สำหรับผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของเทศบาลฯ ในส่วนของ IIT, EIT ส่วนที่ 1, EIT ส่วนที่ 2 และ OIT บางข้อมีผลคะแนนน้อยกว่า 85 คะแนน ผู้ศึกษาจึงได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตในเทศบาลตำบลห้วยทะเลด้วย “โมเดลนวัตกรรมการป้องกันการทุจริตด้วยหลัก 3 ป. = ป้อง + ปราม + ปฏิบัติจริง” นั่นคือ “ป้อง” คือ การป้องกันการทุจริต “เชิงรุก” ด้วยการใช้นวัตกรรมในรูปแบบระบบเปิดเผยข้อมูล (Open Data) เพื่อแสดงความโปร่งใสในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ “ปราม” คือ การปรามไม่ให้มีการทุจริตภายในเทศบาลตำบลห้วยทะเล ด้วยการใช้นวัตกรรม DATA mining นำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลห้วยทะเล เพื่อตรวจสอบการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างผู้ยื่นเสนอราคาแต่ละราย “ปฏิบัติจริง” คือ การขับเคลื่อนนโยบาย แนวทาง รูปแบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริตสู่การปฏิบัติ บุคลากรมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ การสร้างเครือข่ายร่วมกับภาคประชาสังคมในการตรวจสอบการทุจริต พร้อมกันนี้ต้องมีการปลูกฝังหลักธรรม “หิริโอตตัปปะ” ความละอายแก่ใจ ความละอายต่อบาป และความเกรงกลัวต่อบาปให้กับบุคลากรทุกระดับในการประพฤติตนเพื่อการปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต

คำสำคัญ: นวัตกรรม, ป้อง, ปราม, ปฏิบัติจริง, หิริโอตตัปปะ

Abstract

The national strategy underlines combating corruption and misconduct as a significant objective. To address corruption issues involving people, the use of the ITA assessment tool is incorporated to measurement. Emphasis is placed on system development, promoting innovation in anti-corruption measures within organizations. A case study of Hua Thale Subdistrict Municipality in Nakhon Ratchasima Province is studied, based on survey responses from a sample group of 45 individuals and analysis of relevant documents. This study aims to examine the management of procurement and the assessment of ethics and transparency within government agencies. Ultimately, it seeks to propose anti-corruption innovations for public sector organizations, using Hua Thale Subdistrict Municipality as a case example.

The study found that the transparency of operations within Hua Thale Subdistrict Municipality was perceived as the highest by survey respondents, with 40% considering it to be at the highest level. Regarding the observation of corruption in the procurement process of the municipality, 97.8% of respondents stated that they had never witnessed corruption, while only 2.2% reported having observed it occasionally. Regarding procurement issues within Hua Thale Subdistrict Municipality, challenges identified include: i.e. Lack of comprehensive and systematic methods for verifying the interests of bidders in each bidding process., Problems in managing various project contracts of the municipality. and Procurement practices that are susceptible to various errors and misconduct. For the assessment of ethics and transparency in the operation of state agencies during the fiscal year 2566 of the municipality, some aspects such as IIT, EIT Part 1, EIT Part 2, and OIT had scores below 85 points. Therefore, the student proposed recommendations for combating corruption in Hua Thale Subdistrict Municipality using the Model of Anti-Corruption Innovation is Prevention and Deterrence and Practice. Specifically, Prevention involves proactively preventing corruption by utilizing innovation in the form of an open data system to demonstrate transparency in procurement processes of public sector organizations. Deterrence refers to preventing corruption within Hua Thale Subdistrict Municipality by utilizing data mining innovation in the procurement process. This is aimed at detecting any conflicts of interest among bidders with precision and efficiency. Practice means implementing policies, guidelines, and practices to prevent and combat corruption into action. Personnel are ready to

perform their duties and networks are established with civil society to monitor corruption effectively. Alongside this, there must be an instillation of the moral principle of “hirihautappa” base on buddhism which encompasses a sense of shame, regret for wrongdoing, and fear of committing sins, instilling these values in every level of personnel to conduct themselves with honesty and integrity in their work.

Keywords: (Innovation, Protect, Dissuade, Practical, Hirihautappa)

คำนำ

การศึกษาเรื่อง นวัตกรรมการป้องกันการทุจริตด้วยหลัก 3 ป. = ป้อง + ปราม + ปฏิบัติจริง กรณีศึกษา เทศบาลตำบลห้วยทะเล จังหวัดนครราชสีมา เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรมหลักสูตรนักบริหารยุทธศาสตร์การ ป้องกันและปราบปรามทุจริตระดับสูง (นยปส.) รุ่นที่ 15 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสภาพการบริหารจัดการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเทศบาลตำบลห้วยทะเล ในประเด็นปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ และได้นำเสนอ นวัตกรรมการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กร ภาครัฐกรณีเทศบาลตำบลห้วยทะเล โดยผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเทศบาลตำบลห้วยทะเล ในประเด็นดังกล่าว และได้สำรวจความคิดเห็นเพื่อ ศึกษา นวัตกรรมการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กรภาครัฐกรณีเทศบาลตำบลห้วยทะเล โดยมีกลุ่มตัวอย่างตอบ แบบสอบถาม จำนวน 45 คน และศึกษาจากข้อมูลเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง จนนำไปสู่การหาแนวทางการแก้ไข ปัญหาพร้อมทั้งได้นำเสนอข้อเสนอแนะ “นวัตกรรมการป้องกันการทุจริตด้วยหลัก 3 ป. = ป้อง + ปราม + ปฏิบัติจริง”

นายกิตติศักดิ์ ธีระวัฒนา

มิถุนายน 2567

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
คำนำ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
สารบัญแผนภูมิ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์	4
1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ	4
1.4 สภาพปัญหา / สาเหตุ	4
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	5
2.1 ทบทวนวรรณกรรมหรือสถานการณ์ต่างๆ	5
2.1.1 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ	5
2.1.2 ความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	6
2.1.3 แนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างและการป้องกันการทุจริตในหน่วยงานของรัฐ	8
2.1.4 หลักเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานของรัฐ (ITA)	10
2.1.5 การใช้นวัตกรรมในการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กรภาครัฐ	11
2.2 บทวิเคราะห์	14
2.2.1 บทวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1	14
2.2.2 บทวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 2	27
บทที่ 3 บทสรุปและแนวทางการแก้ปัญหา / ข้อเสนอแนะ	28
3.1 บทสรุป	28
3.1.1 บทสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ 1	28
3.1.2 บทสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ 2	32
3.2 แนวทางการแก้ปัญหา / ข้อเสนอแนะ	36

3.2.1 แนวทางแก้ปัญหา	36
3.2.2 ข้อเสนอแนะ	37
บรรณานุกรม	39
ภาคผนวก ก	40
ประวัติผู้เขียนเอกสารวิชาการส่วนบุคคล	43

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผลการประเมิน ITA จำแนกตามประเภทหน่วยงาน	16
ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA กับปีที่ผ่านมา	18
ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA คิดเป็นร้อยละของหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA และคะแนนเฉลี่ย	18
ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA รายด้าน	19
ตารางที่ 5 เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA รายตัวชี้วัด	19
ตารางที่ 6 เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA จัดลำดับผลการประเมิน ITA ระดับประเทศ	20
ตารางที่ 7 เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA ตามค่าเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	20

สารบัญภาพ

รูปที่ 1 โมเดลนวัตกรรมการป้องกันการทุจริตด้วยหลัก 3 ป. = ป้อง + ปราม + ปฏิบัติจริง

หน้า

38

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 เพศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	28
แผนภูมิที่ 2 ช่วงอายุ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	29
แผนภูมิที่ 3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	29
แผนภูมิที่ 4 ที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม	29
แผนภูมิที่ 5 ผลสำรวจการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสของเทศบาลตำบลหัวทะเล	30
แผนภูมิที่ 6 ผลสำรวจการพบเห็นการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลหัวทะเล	30
แผนภูมิที่ 7 ผลสำรวจวิธีการป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	33
แผนภูมิที่ 8 ผลสำรวจการประเมินความประพฤติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	33
แผนภูมิที่ 9 ผลสำรวจช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสการทุจริต	34
แผนภูมิที่ 10 ผลสำรวจรูปแบบการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวัง รับเรื่องร้องเรียน และตรวจสอบการทุจริต ในองค์กร	34
แผนภูมิที่ 11 ผลสำรวจรูปแบบการใช้นวัตกรรมเข้ามาช่วยในการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง	35

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

สถานการณ์การทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยบริบทของสังคม สภาพแวดล้อมภายในองค์กร และปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งขาดจิตสำนึกในการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การทุจริตยังเป็นปัญหาเรื้อรังที่หาทางแก้ไขได้ไม่ถนัดนัก ทำให้รัฐต้องได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก จากข้อมูลองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International หรือ TI) ได้เผยแพร่ผลการสำรวจดัชนีการรับรู้การทุจริตหรือคอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index หรือ CPI) ประจำปี 2566 โดยจากจำนวนประเทศ 180 ประเทศทั่วโลก ประเทศที่ได้คะแนนสูงที่สุดคือ 90 คะแนน จัดเป็นอันดับ 1 ของโลกคือ ประเทศเดนมาร์ก, อันดับ 2 ของโลกได้ 87 คะแนน คือ ประเทศฟินแลนด์ อันดับ 3 ของโลกได้ 85 คะแนน คือ ประเทศนิวซีแลนด์ ในขณะที่ประเทศไทย ได้ 35 คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ 108 ของโลก และอยู่ในอันดับที่ 4 ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย ยังไม่ดีขึ้น (สำนักงาน ป.ป.ช., 2567)

อย่างไรก็ตามรัฐบาลทุกยุค ทุกสมัย ล้วนมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในประเทศ โดยเฉพาะการกำหนดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญที่ต้องการให้ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผ่านการพัฒนา “คน” ให้มีจิตสำนึกซื่อสัตย์สุจริต และ “การพัฒนาระบบ” โดยการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐควบคู่กันไป แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วย 2 แผนย่อย ได้แก่ 1. แผนย่อยการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายให้ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต โดยมีการกำหนดร้อยละของหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA เป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัด และมีเป้าหมายที่ต้องการให้คดีทุจริตและประพฤติมิชอบลดลง 2. แผนย่อยการปราบปรามการทุจริต มีเป้าหมายให้การดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ (แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2561 – 2580, 2562) ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้มีการจัดทำเครื่องมือในการป้องกันการทุจริต คือ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) โดยมีการเก็บข้อมูลอยู่ 3 ส่วน ดังนี้

แบบที่ 1 แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment : IIT) เป็นแบบวัดที่ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบตามการรับรู้ของตนเอง เป็นการประเมินระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในที่มีต่อหน่วยงานตนเองใน 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ การใช้งบประมาณ การใช้อำนาจ การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ และการแก้ไขปัญหาการทุจริต

แบบที่ 2 แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment: EIT) เป็นแบบวัดที่ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบตามการรับรู้ของตนเอง เป็นการประเมินระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกที่มีต่อหน่วยงานที่ประเมินใน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ คุณภาพการดำเนินงาน ประสิทธิภาพการสื่อสาร และการปรับปรุงระบบการทำงาน

แบบที่ 3 แบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) เป็นการประเมินระดับการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะของหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงเว็บไซต์หลักของหน่วยงานได้ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูล และการป้องกันการทุจริต (คู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงาน ป.ป.ช., 2567) ทั้งนี้ หน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) เป็นประจำทุกปี เพื่อจะได้ทราบถึงสถานะของหน่วยงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใส และนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ และลดปัญหาการทุจริตในหน่วยงานต่อไป

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคแบ่งออกเป็นจังหวัด และอำเภอ และให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มิได้กฎหมายกำหนด โดยมีการกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่กำกับดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นหน่วยงานที่ให้บริการสาธารณะใกล้ชิดกับประชาชน อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระดับพื้นที่ โดยสามารถตั้งงบประมาณและบริหารงบประมาณเองได้ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในแต่ละปีงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินโครงการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก จึงเป็นเหตุให้การบริหารงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดทำโครงการอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงในการทุจริตขึ้นได้ โดยลักษณะการทุจริตในระดับท้องถิ่น อาทิเช่น

การทุจริตด้านงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงินการคลัง การทุจริตที่เกิดจากตัวบุคคลและการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎระเบียบและกฎหมาย การผูกขาดในการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งมีความเกี่ยวข้องเป็นห่วงโซ่ผลประโยชน์ทางธุรกิจ นักการเมืองท้องถิ่นชาตจริยธรรม คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความละอายต่อบาปและไม่เกรงกลัวบาป มีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้นมองแต่ประโยชน์ ส่วนตนเป็นที่ตั้งมากกว่าที่จะยึดผลประโยชน์ส่วนรวม (สรพสิทธิ์ ชมภูษ และกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2564)

จะเห็นได้ว่า แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบมีเป้าหมายสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ “คน” โดยใช้เครื่องมือการประเมิน ITA มาเป็นส่วนหนึ่งในการวัดผล และให้ความสำคัญกับ “การพัฒนาระบบ” โดยการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงาน ดังนั้น ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้มีความสนใจที่จะยกกรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาหนึ่งแห่งเพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และนำเสนอแนวทางการป้องกันการทุจริต จากการรวบรวมข้อมูลปรากฏว่า เทศบาลตำบลห้วยทะเล มีข้อมูลที่น่าสนใจดังนี้

1. คะแนนผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ปี 2563 ได้คะแนน 60.47 คะแนน อยู่ในเกรด D ปี 2564 ได้คะแนน 83.11 อยู่ในเกรด B ปี 2565 ได้คะแนน 83.89 คะแนน อยู่ในเกรด B และผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับผ่านและบรรลุค่าเป้าหมาย คือ มีผลการประเมิน ITA ในภาพรวม 85 คะแนนขึ้นไป แต่มีคะแนนรายเครื่องมือประกอบด้วย IIT, EIT ส่วนที่ 1, EIT ส่วนที่ 2 และ OIT เครื่องมือใดเครื่องมือหนึ่งมีผลคะแนนน้อยกว่า 85 คะแนน โดยมีคะแนนในภาพรวมอยู่ที่ 88.06 คะแนน ซึ่งเป็นโอกาสที่จะเข้าไปทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อปรับปรุงการบริหารงานต่อไป

2. เทศบาลตำบลห้วยทะเล พบปัญหาในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารสัญญา ได้แก่ การตรวจสอบการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างผู้ยื่นเสนอราคาแต่ละราย เช่น การเป็นเครือญาติ การเป็นผู้ถือหุ้นร่วม ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาการฮั้วประมูลได้ และยังพบปัญหาการบริหารสัญญา โครงการต่าง ๆ ของเทศบาล เช่น การลงพื้นที่ควบคุมงานของช่าง เจ้าหน้าที่ไม่บริหารสัญญาตามเวลาที่กำหนดในระเบียบ การเร่งรัดงาน การประกันสัญญา เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าว จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจประเด็นสภาพการบริหารจัดการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเทศบาลตำบลห้วยทะเล ในประเด็นปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ เพื่อนำไปสู่การนำเสนอแนวทางการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กรภาครัฐกรณีเทศบาลตำบลห้วยทะเลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเทศบาลตำบลหัวทะเล ในประเด็นปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ

1.2.2 เพื่อนำเสนอแนวทางการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กรภาครัฐกรณีเทศบาลตำบลหัวทะเล

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.3.1 ได้ทราบถึงสภาพการบริหารจัดการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเทศบาลตำบลหัวทะเล

1.3.2 เทศบาลตำบลหัวทะเลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางการป้องกันการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ

1.3.3 เทศบาลตำบลหัวทะเลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ สามารถนำแนวทางการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กรภาครัฐไปปรับใช้ในการบริหารงานองค์กรด้วยหลัก 3 ป. = ป้อง + ปราม + ปฏิบัติจริง

1.4 สภาพปัญหา/สาเหตุ

1.4.1 ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของเทศบาลตำบลหัวทะเลมีคะแนนรายเครื่องมือประกอบด้วย IIT, EIT ส่วนที่ 1, EIT ส่วนที่ 2 และ OIT เครื่องมือใดเครื่องมือหนึ่ง มีผลคะแนนน้อยกว่า 85 คะแนน โดยมีสาเหตุเนื่องจาก หน่วยงานยังไม่ทราบถึงแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินของทางราชการ ขาดการปรับปรุงการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะที่ยังไม่ถูกต้องตามเกณฑ์ OIT

1.4.2 เทศบาลตำบลหัวทะเล พบปัญหาในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารสัญญา ได้แก่ การตรวจสอบการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างผู้ยื่นเสนอราคาแต่ละราย เช่น การเป็นเครือญาติ การเป็นผู้ถือหุ้นร่วม ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาการฮั้วประมูลได้ และยังพบปัญหาการบริหารสัญญา โครงการต่าง ๆ ของเทศบาล เช่น การลงพื้นที่ควบคุมงานของช่าง เจ้าหน้าที่ไม่บริหารสัญญาตามเวลาที่กำหนดในระเบียบ การเร่งรัดงาน การประกันสัญญา เป็นต้น

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้มีความสนใจที่จะวิเคราะห์สภาพปัญหาและนำไปสู่การนำเสนอแนวทางการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กรภาครัฐไปปรับใช้ในการบริหารงานองค์กรด้วยหลัก 3 ป. = ป้อง + ปราม + ปฏิบัติจริง ต่อไป

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์ในการศึกษาสภาพการบริหารจัดการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเทศบาลตำบลหัวทะเล ในประเด็นปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานของรัฐ จึงได้กำหนดประเด็นในการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้าง และส่วนที่ 2 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานของรัฐ (ITA) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมการป้องกันการทุจริตด้วยหลัก 3 ป. = ป้อง + ปราม + ปฏิบัติจริง ต่อไป

2.1 ทบทวนวรรณกรรมหรือสถานการณ์ต่างๆ

2.1.1 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

ผู้ศึกษาได้รวบรวมกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐสามารถจำแนกได้ 11 ประเภท ดังนี้

- 1) พระราชบัญญัติ ได้แก่ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560
- 2) กฎกระทรวง ได้แก่
 - กฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566
 - กฎกระทรวงกำหนดกรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564
 - กฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564
 - กฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563
 - กำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน พ.ศ. 2563
 - กฎกระทรวง กำหนดอัตราค่าจ้างผู้ให้บริการงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง พ.ศ. 2562
 - กฎกระทรวง กำหนดกรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561
 - กฎกระทรวง กำหนดกรณีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจง พ.ศ. 2561

- กฎกระทรวงกำหนดเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยงานของรัฐที่ใช้สิทธิอุทธรณ์ไม่ได้ พ.ศ. 2560
- กฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าจ้างผู้ให้บริการงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง พ.ศ. 2560
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนที่ปรึกษา พ.ศ. 2560
- กฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. 2560
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับผู้มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ พ.ศ. 2560
- กฎกระทรวงกำหนดให้หน่วยงานอื่นเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

3) ระเบียบ ได้แก่

- ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564
- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ตำแหน่งด้านพัสดุ พ.ศ. 2562
- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

4) ประกาศ ได้แก่

- ประกาศคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ มีทั้งสิ้น 29 ฉบับ
- ประกาศคณะกรรมการราคากลาง มีทั้งสิ้น 26 ฉบับ
- ประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต มีทั้งสิ้น 12 ฉบับ

5) มติคณะรัฐมนตรี ได้แก่

- มาตรการการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างที่ได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากเหตุอุทกภัยในจังหวัดสตูล
- มาตรการการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างที่ได้รับผลกระทบ อันเนื่องมาจากเหตุอุทกภัยในภาคใต้

- 6) หนังสือคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
- 7) หนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
- 8) หนังสือคณะกรรมการราคากลางและขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ
- 9) หนังสือคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต
- 10) หนังสือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน
- 11) หนังสือเวียนกรมบัญชีกลาง

จากกฎหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นจำนวนมาก และยังมีหนังสือเวียนจากกรมบัญชีกลางเป็นจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งถือว่าเป็น

ความท้าทายของผู้ปฏิบัติที่จะต้องพิจารณาดำเนินการให้ครอบคลุมตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการมีหนังสือสั่งการ มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงาน และมีการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างอยู่เสมอ

2.1.2 ความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษารูปแบบการทุจริตกรณี การจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การทุจริตหรือการกระทำผิดกฎหมายมีเกือบทุกขั้นตอน เริ่มจากการตั้งงบประมาณ ทั้งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเป็นประจำทุกปี และงบประมาณเงินสะสม ซึ่งการจัดตั้งงบประมาณหรือวงเงินงบประมาณ จะมีความเกี่ยวข้องกับอำนาจในการอนุมัติและวิธีการจัดหา การกำหนดความต้องการ การกำหนดคุณลักษณะของพัสดุ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้เอกชนรายใดหรือบริษัทใดรายหนึ่งได้รับการคัดเลือก การจัดหาพัสดุก็นจะมีการเสนอราคาโดยมีการสมยอม การทุจริตส่วนใหญ่จะอยู่ในวิธีการจัดซื้อจัดจ้างแบบเฉพาะเจาะจง และการขออนุมัติจ่ายเงิน โดยมีการกำหนดงบประมาณมีการแบ่งซอยวงเงิน เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติโดยผู้มีอำนาจ (ตรีเนตร สาระพงษ์ และคณะ, 2565)

ความเสี่ยงในการทุจริต ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) (2567) ได้กำหนดไว้ในคู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิเช่น

- 1) การจัดซื้อจัดจ้างในราคาที่แพงเกินจริง
- 2) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือมีการดำเนินการหลังจากมีการตรวจรับงานเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว
- 3) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาโดยเพิ่มเติมงานจากแบบรูปรายการละเอียดตามสัญญาที่เป็นการเพิ่มเติมงานก่อสร้าง ที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่เป็นงานก่อสร้างที่ไม่ต่อเนื่องสัมพันธ์กับงานก่อสร้างเดิม และไม่อยู่ภายในขอบเขตวัตถุประสงค์ของสัญญาจ้างเดิม
- 4) การกีดกันหรือไม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม หรือเป็นการลือคสเปคต้องการสินค้าจากต่างประเทศเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการบางราย
- 5) การบรรจุรายการที่ไม่จำเป็นไว้ในแผนการจัดซื้อจัดจ้าง
- 6) ใช้วิธีการอื่นนอกเหนือจากการเปิดประกวดราคาโดยไม่มีเหตุผลที่สมควร
- 7) การแก้ไขสัญญาบางอย่างทำให้ได้ประโยชน์จากการแข่งขันหรือจากการที่ควรจัดซื้อสินค้าแยก (เช่น กิจกรรมเพิ่มเติมซึ่งไม่เข้าลักษณะที่ควรเป็นส่วนต่อของสัญญาที่มีอยู่)

8) การแยกสัญญา แบ่งรายการจัดซื้อออกเป็นหน่วยย่อยทั้งที่ควรจัดซื้อร่วมกัน

9) การเขียนคุณสมบัติเฉพาะเพื่อเอื้อประโยชน์บางบริษัทอย่างใกล้ชิด คุณสมบัติที่คลุมเครือกำกวมไม่สมบูรณ์

10) การเขียนคุณสมบัติเฉพาะกำหนดให้ใช้สินค้าบางยี่ห้อโดยไม่ได้ระบุว่า “หรือเทียบเท่า”

11) ข้อสังเกตการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กรณีการจัดซื้อจัดจ้างอุปกรณ์ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด 19

- ราคาจัดซื้อสูงเกินจริงเมื่อเทียบกับราคาหรือคุณสมบัติของพัสดุในสถานการณ์ขณะนั้น
- ไม่ปรากฏหลักฐานการสืบราคาให้ตรวจสอบ
- ร้านคู่เทียบยืนยันว่าไม่ได้เป็นผู้เสนอราคาตามเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง
- นำพัสดุนั้นใหม่มาสับเปลี่ยนกับที่ได้ตรวจรับไปแล้ว
- ยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างในราคาที่ผ่านมาการต่อรองแล้วและไปจัดซื้อใหม่ในราคาที่สูงกว่าเดิม

สูงกว่าเดิม

- ผู้รับจ้างและคู่เทียบไม่ใช่ผู้ประกอบการที่มีอาชีพขายหรือรับจ้างโดยตรง
- จัดซื้อกับผู้ประกอบการต่างท้องที่ ทั้ง ๆ ที่ราคาสูงกว่าผู้ประกอบการในท้องที่
- จัดซื้อเกินวงเงินที่มีอำนาจอนุมัติ
- จัดซื้อในปริมาณที่มากเกินไปจนความจำเป็น
- มีชื่อร้านคู่เทียบเพื่อสืบราคา แต่ไม่มีราคาในการนำเสนอ
- คู่สัญญาและคู่เทียบมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน
- เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้จัดหาสินค้าเอง โดยจ่ายเงินให้กับบริษัท/ร้านค้า เพื่อขอ

ซื้อบริษัท/ร้านค้านั้นมาเป็นคู่สัญญาแทนตน

- คณะกรรมการตรวจรับ ไม่ได้ทำการตรวจรับจริง แต่มีเจ้าหน้าที่นำเอกสารการตรวจรับมาให้ลงลายมือชื่อ

- มีการซื้อขายกับรัฐวิสาหกิจบางแห่งที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางจัดหาสินค้า ทั้งที่หน่วยงานดังกล่าวไม่มีวัตถุประสงค์ในการขายสินค้าประเภทที่มีการจัดซื้อ เพื่อหลีกเลี่ยงการสืบราคา

- ผู้บริหารท้องถิ่น มีการจ่ายเงินค่าซื้อพัสดุอุปกรณ์ป้องกันโควิด โดยสั่งจ่ายเป็นเช็คบัญชีตนเอง

2.1.3 แนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างและการป้องกันการทุจริตในหน่วยงานของรัฐ

ศัชรินทร์ เจียมศรีพงษ์ (2565) ได้ศึกษาแนวทางการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารสัญญาโครงการจ้างเหมาบริการขนาดใหญ่ กรณีศึกษา โครงการจ้างเหมาบริการการรักษาการทำหัตถการผู้ป่วยกลุ่มโรคหัวใจและโรคหัวใจขาดเลือดของโรงพยาบาลสิรินธร สำนักการแพทย์ ได้ผลการศึกษาแนวทางการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารสัญญาโครงการจ้างเหมาบริการขนาดใหญ่ มีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญในทุกขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นตอนการประเมินความต้องการ เป็นการประเมินผลกระทบของโครงการในด้านต่าง ๆ และศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ ได้แก่ ความเป็นไปได้ด้านเทคนิค ด้านการเงิน ด้านการตลาด และด้านองค์กร

2) ขั้นตอนการเตรียมการ ต้องมีการเตรียมแผนงาน เอกสาร วิธีการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสมตามระเบียบ ควรมีการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ โดยมีผู้เกี่ยวข้อง ผู้เชี่ยวชาญเข้ามาร่วมให้ความเห็นเกิดความโปร่งใส เกิดการแข่งขันราคาที่เป็นธรรม เป็นประโยชน์ต่อองค์กร

3) ขั้นตอนการคัดเลือกผู้เข้าร่วมประมูล ต้องเปิดเผยรายละเอียดของโครงการและคัดเลือกผู้ชนะการประมูล และตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

4) ขั้นตอนการดำเนินการตามสัญญา ผู้ชนะการประมูลหรือคู่สัญญา จะต้องดำเนินการส่งมอบสินค้าและบริการตามที่ตกลงไว้ในสัญญา โดยจะต้องมีทีมทำงานการตรวจรับ กำกับติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด

สำนวน มีศิริ (2565) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการทุจริตจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธี “เฉพาะเจาะจง” ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดชัยนาท โดยผู้ศึกษาได้มีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและป้องกันการกล่าวหา ร้องเรียนและทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีเฉพาะเจาะจง ดังนี้

1) ผู้ประกอบการที่จะเชิญมาเจรจาต่อรองในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง ควรเป็นผู้ประกอบการที่มีรายชื่อขึ้นทะเบียนในบัญชีของกรมบัญชีกลางในแต่ละธุรกิจ ซึ่งจะต้องมีระบบฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

2) กรมบัญชีกลางควรจัดทำคู่มือ เช่น ในกรณีที่มีการอ้างความเร่งด่วน คู่มือดังกล่าวจะต้องระบุให้ชัดเจนว่า ความเร่งด่วนที่เกิดจากการที่หน่วยงานที่ต้องการจัดซื้อจัดจ้างมิได้มีการวางแผนหรือเตรียมการที่ ทันทกรณีมิใช่ข้ออ้างที่สามารถขอข้อยกเว้นได้

3) กรณีพัสดุที่ต้องการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นพัสดุที่เกี่ยวข้องกับพัสดุที่ได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อนแล้ว และมีความจำเป็นที่ต้องจัดซื้อเพิ่มเติมเพื่อความต่อเนื่อง มูลค่าของพัสดุที่จะจัดซื้อเพิ่มเติม ต้องไม่สูงกว่ามูลค่าของพัสดุที่เคยจัดซื้อไว้แล้ว

4) ควรมีการกำหนดขั้นตอนในการให้หน่วยงานจัดซื้อจัดจ้างต้องแจ้งล่วงหน้าแผนการจัดซื้อจัดจ้างวิธีเฉพาะเจาะจงไม่ต่ำกว่า 15 วัน ในเว็บไซต์การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐโดยมีวงเงินงบประมาณไม่น้อยกว่า 100,000 บาท เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติ สามารถเสนอชื่อเข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างได้

5) ควรจัดให้มีการถ่วงดุลในการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้าง ในการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลาง ควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้น ๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

6) ควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลการจัดซื้อจัดจ้างที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนด้วย

กนก นมะหุต (2565) ได้ทำการศึกษา เรื่อง นวัตกรรมการป้องกันความเสียหาย และป้องกันการทุจริตในการจัดจ้างงานก่อสร้าง ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ 10 โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) เพิ่มการกำหนดรายละเอียด การทำหน้าที่และอำนาจของเจ้าหน้าที่ในการสำรวจออกแบบ และการจัดทำแบบบูรณาการให้ชัดเจนในระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 อีกทั้งรายการงานชุดลอก ต้องเคร่งครัดในการจัดทำแบบบูรณาการโดยต้องมีหลักฐานในการสำรวจ และจัดทำแบบรูปตัดตามยาว แบบรูปตัดตามขวาง ตามมาตรฐานและหลักวิชาการ

2) ในขั้นตอนการเผยแพร่ประกาศและเอกสารประกวดราคาเพื่อรับฟังความคิดเห็นให้ระบุพิกัดสถานที่ก่อสร้างให้ชัดเจนในแบบแปลน รวมทั้งเพิ่มและสร้างระบบการค้นหาได้โดย LINK กับระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ

3) กำหนดให้มีหลักฐานภาพนิ่งและบันทึกภาพเคลื่อนไหวในรายการก่อสร้างที่มีมูลค่า ซึ่งเป็นสาระสำคัญของผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุมงาน

4) เสริมสร้างความร่วมมือในการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาคราชการ ประชาชน และสื่อมวลชน ในการทำหน้าที่ตรวจสอบ และพิจารณาความคุ้มค่าของงานต่าง ๆ

5) เพิ่มการจัดทำข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact : IP) และการเข้าร่วมโครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ (Cost)

จะเห็นได้ว่า รูปแบบ วิธีการ แก้ไขปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างมีกระบวนการที่จะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนตามกฎหมาย โดยเริ่มจาก ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการแก้ปัญหา คือ 1) องค์กรกลางที่กำหนดระเบียบแบบแผนต้องมีความชัดเจน อำนาจความสะดวกรวดเร็วนหน่วยงานต่าง ๆ และรับฟังข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข 2) ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา ต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ไม่สั่งการให้ผู้ที่บังคับบัญชาต้องกระทำการอันสุ่มเสี่ยงที่จะผิดกฎหมาย 3) ผู้ปฏิบัติ ต้องปฏิบัติตามโดยยึดระเบียบกฎหมายและความถูกต้องเป็นหลัก 4) ภาคประชาชน สื่อมวลชน และหน่วยตรวจสอบต่าง ๆ ต้องร่วมกันป้องกัน สอดส่อง เสนอแนะ และส่งเสริมให้เกิดความถูกต้อง ร่วมกัน

2.1.4 หลักเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานของรัฐ (ITA)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้มีการจัดทำเครื่องมือในการป้องกันการทุจริต คือ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) โดยมีการเก็บข้อมูลอยู่ 3 ส่วน ดังนี้

แบบที่ 1 แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment : IIT) เป็นแบบวัดที่ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบตามการรับรู้ของตนเอง เป็นการประเมินระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในที่มีต่อหน่วยงานตนเองใน 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ การใช้งบประมาณ การใช้อำนาจ การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ และการแก้ไขปัญหาการทุจริต

แบบที่ 2 แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment: EIT) เป็นแบบวัดที่ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบตามการรับรู้ของตนเอง เป็นการประเมินระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกที่มีต่อหน่วยงานที่ประเมินใน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ คุณภาพการดำเนินงาน ประสิทธิภาพการสื่อสาร และการปรับปรุงระบบการทำงาน

แบบที่ 3 แบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) เป็นการประเมินระดับการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะของหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงเว็บไซต์หลักของหน่วยงานได้ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูล และการป้องกันการทุจริต (คู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงาน ป.ป.ช., 2567) ทั้งนี้ หน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) เป็นประจำทุกปี เพื่อจะได้ทราบถึงสถานะของหน่วยงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใส และนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ และลดปัญหาการทุจริตในหน่วยงานต่อไป

2.1.5 การใช้นวัตกรรมในการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กรภาครัฐ

นวัตกรรมมีบทบาทสำคัญในการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กรภาครัฐที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ อาทิเช่น

- ระบบจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement): ช่วยลดการแทรกแซงของมนุษย์ เพิ่มการแข่งขัน และสร้างระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใส

- ระบบติดตามและตรวจสอบการใช้จ่าย (e-Tracking): ช่วยให้สามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน ภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ระบบเปิดเผยข้อมูล (Open Data): ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลของภาครัฐได้ง่ายขึ้น
- ระบบร้องเรียนออนไลน์ (e-Complaint): ช่วยให้ประชาชนสามารถร้องเรียนการทุจริตได้สะดวกและรวดเร็ว

- เทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain): ช่วยสร้างระบบที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และป้องกันการเปลี่ยนแปลงข้อมูล

- ปัญญาประดิษฐ์ (AI): ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลและค้นหาความผิดปกติที่อาจบ่งบอกถึงการทุจริต

โดยปัจจุบันมีการใช้ Big Open data เพื่อการต่อต้านคอร์รัปชัน คือ โครงการที่รวบรวม เชื่อมโยง จัดการและวิเคราะห์ข้อมูลเปิดเผยของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีความสำคัญต่อการต่อต้าน คอร์รัปชัน ผ่านการประสานงานของ HAND Social Enterprise เพื่อสร้างความร่วมมือกับภาคีต่าง ๆ ทั้ง หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม

เครื่องมือแรกๆที่ใช้เพื่อการต่อต้านคอร์รัปชันสำหรับภาคประชาชน โดยองค์กรต่อต้าน คอร์รัปชัน (ประเทศไทย) สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และประชาชน สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ในชื่อ ACT Ai ในรูปแบบเว็บไซต์ <https://actai.co/> เป็นการส่งเสริมให้เข้าถึงข้อมูล 3 ส่วนจาก 3 หน่วยงาน ประกอบด้วย 1) การจัดซื้อ จัดจ้างของภาครัฐโดยกรมบัญชีกลาง 2) ข้อมูลของธุรกิจ และความเชื่อมโยงของภาคธุรกิจต่าง ๆ จาก ฐานข้อมูลจากกรมการค้า และหน่วยงานสุดท้ายคือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และ 3) ตามความคืบหน้า กรณีการทุจริตต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดปัญหา การทุจริตคอร์รัปชัน และสร้างการมีส่วนร่วมให้กับภาคประชาชน ซึ่งเครื่องมือนี้จะเป็นอาวุธสำคัญอีกอัน ในการช่วยกันดูแลสังคมให้มีความโปร่งใสมากขึ้น โดยความสามารถของระบบ ACT Ai ในการเป็น ฐานข้อมูล และระบบวิเคราะห์ทอล์กโงอัจฉริยะ ประกอบด้วยการรวบรวมชุดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตไว้ในจุดเดียว ซึ่งสามารถค้นหาข้อมูลได้สะดวกเพียงกรอก บางส่วนของรายละเอียดโครงการ เช่น ชื่อโครงการ หน่วยงาน จังหวัด ผู้รับจ้าง เป็นต้น โดยจะมีการแจ้ง

เตือนความผิดปกติเมื่อพบความผิดปกติในโครงการจัดซื้อจัดจ้าง และแสดงผลในรูปแบบที่ง่ายต่อการวิเคราะห์ ระบบแสดงข้อมูลเป็นตาราง แผนภูมิ เปรียบเทียบข้อมูลต่าง ๆ ได้ชัดเจน

โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ Construction Sector Transparency Initiative: CoST) มีเป้าหมายในการสร้างความโปร่งใสให้เกิดขึ้นในโครงการก่อสร้างภาครัฐ เพื่อทำให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุดทางการเงินของภาครัฐในลงทุนในโครงการก่อสร้าง รวมทั้งเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการจากโครงการลงทุนของภาครัฐที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาของ CoST พบว่า งบประมาณของโครงการก่อสร้างภาครัฐที่เป็นการลงทุนขนาดใหญ่อาจถูกใช้ไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีโอกาสเกิดการทุจริตมาก ซึ่งได้สร้างกลไกและมาตรฐานในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการก่อสร้างภาครัฐ โดยเป็นการวางระบบให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างสู่สาธารณชนในทุก ๆ ระยะเวลาสำคัญ การวางระบบดังกล่าวจะเน้นให้การใช้งานสามารถใช้ได้จริง และเหมาะสมต่อบริบทของแต่ละประเทศที่เข้าร่วมโครงการ อีกทั้งยังให้สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่องและอาจถูกผนวกรวมเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานของรัฐในระยะยาวได้ โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการหลัก 3 ฝ่าย ประกอบด้วย 1) หน่วยงานเจ้าของโครงการ มีหน้าที่จัดเตรียมและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะในแต่ละช่วงของ การดำเนินการโครงการก่อสร้างของรัฐ 2) คณะทำงานตรวจสอบข้อมูล (Assurance Team) มีหน้าที่รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล อย่างต่อเนื่องในโครงการ CoST และ 3) คณะอนุกรรมการเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ มีอำนาจหน้าที่หลักใน การพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการเปิดเผยข้อมูล และกลไกอื่นที่เกี่ยวข้องในการเพิ่มประสิทธิภาพความโปร่งใสในการก่อสร้างของหน่วยงานของรัฐ

ระบบข้อมูลการใช้จ่ายภาครัฐ (Thailand Government Spending) หรือในชื่อ “ภาษีไปไหน” เป็นการบูรณาการข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายใต้โครงการระบบข้อมูลการใช้จ่ายภาครัฐ มีช่องทางในการเปิดเผยข้อมูลเพื่อสร้างความโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน และการใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบข้อมูลการใช้จ่ายภาครัฐทั้งในรูปแบบเว็บไซต์ <https://govspending.data.go.th> และแอปพลิเคชัน “ภาษีไปไหน” อีกด้วย สามารถสืบค้นชื่อหน่วยงาน บริษัท หรือโครงการต่าง ๆ ด้วยคำค้นหา (keyword) แสดงภาพรวม (Dashboard) งบประมาณที่ตั้ง งบประมาณที่ใช้ จำนวนโครงการรวม และอื่น ๆ อีกมาก โดยมีการอัปเดตข้อมูลทุกเดือน

2.2 บทวิเคราะห์

2.2.1 บทวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเทศบาลตำบลห้วยทะเล ในประเด็นปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ

2.2.1.1 บทวิเคราะห์ส่วนที่ 1 ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและความเสี่ยงในการทุจริต

1) ปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ

การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐของไทย ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งที่ผ่านมาก็ยังพบเห็นปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐเสมอมา ทั้งนี้ ญัฐชนน ศิริพงษ์สุรภา (2564) ได้ศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุของหน่วยงานของรัฐ :พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ได้สรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้

1.1) ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับองค์กรสนับสนุนดูแลการจัดซื้อจัดจ้าง

1.1.1) การพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อรองรับการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ ยังไม่ครบทุกด้าน ซึ่งมีการดำเนินงานเฉพาะในส่วนของ การจัดซื้อจัดจ้างเท่านั้น แต่ยังไม่มียระบบที่รองรับกระบวนการบริหารพัสดุ ทำให้กรมบัญชีกลางไม่มีข้อมูลการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารพัสดุภาครัฐ เพื่อนำมาวิเคราะห์การประเมินผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงระเบียบขั้นต้นเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายได้

1.1.2) การจัดทำฐานข้อมูลราคาอ้างอิงของพัสดุเพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดซื้อจัดจ้างตามที่กฎหมายกำหนด ยังไม่ได้ดำเนินการ ทำให้หน่วยงานของรัฐต้องสืบราคาจากท้องตลาดซึ่งจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ นำไปสู่ความน่าเชื่อถือของข้อมูลราคาที่ได้ และมีการทักท้วงของหน่วยงานตรวจสอบในภายหลัง

1.1.3) การรวบรวม วิเคราะห์ และประเมินผลการปฏิบัติงาน และจัดทำรายงานเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการพร้อมข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐต่อคณะกรรมการนโยบาย ไม่สามารถดำเนินการตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

1.1.4) การปฏิบัติงานธุรการ งานประชุม งานวิชาการ การศึกษาข้อมูล และ กิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการของส่วนกลางแต่ละคณะ มีความล่าช้า หน่วยงานที่ส่งเรื่องไป พิจารณาต้องรอการแจ้งผลการพิจารณาจากกรมบัญชีกลาง ทำให้การก่องหนผู้กัพนและการเบิกจ่ายเงินมี ความล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด

1.2) ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับราคากลาง

การคำนวณราคากลางตามวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ ยังมีข้อบกพร่อง ทำให้ไม่ได้ราคากลางพัสดุที่เหมาะสมที่สุด และมีการเสนอราคาสูงกว่าราคากลางในบางกรณี ซึ่งกฎหมาย ไม่ได้กำหนดแนวทางให้ดำเนินการอย่างชัดเจน หน่วยงานจึงมีการดำเนินการในสองกรณี ดังนี้

กรณีที่หนึ่ง ในกรณีที่หน่วยงานมีการจัดซื้อจัดจ้างจากราคาที่มีผู้ยื่นเสนอ ราคาที่สูงกว่าราคากลาง ซึ่งไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายหรือแนวทางใดห้ามมิให้จัดซื้อจัดจ้างสูงกว่าราคา กลาง ประกอบกับหน่วยงานของรัฐมีเหตุผลอันสมควรสามารถชี้แจงได้ จึงดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างต่อไป โดยไม่ยกเลิก ซึ่งแนวทางนี้อาจจะมีประเด็นข้อทักท้วงจากหน่วยงานตรวจสอบที่ไม่เห็นด้วยกับแนวทาง ดังกล่าว

กรณีที่สอง ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ไม่สามารถดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างสูงกว่าราคากลางได้ เมื่อมีผู้เสนอราคาสูงกว่าราคากลาง จึงดำเนินการยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างและ ดำเนินการใหม่ ทำให้เกิดความล่าช้า ไม่สามารถก่องหนผู้กัพนได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด

2) ปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ กรณีของเทศบาลตำบลหัวทะเล

เทศบาลตำบลหัวทะเล พบปัญหาในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร สัญญา ได้แก่

2.1) ไม่มีแนวทางที่สามารถตรวจสอบการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างผู้ยื่น เสนอราคาแต่ละรายได้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ เช่น การเป็นเครือญาติ การเป็นผู้ถือหุ้นร่วม ซึ่ง อาจจะทำให้เกิดปัญหาการฮั้วประมูลได้

2.2) พบปัญหาการบริหารสัญญาโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล เช่น การลงพื้นที่ ควบคุมงานของช่าง เจ้าหน้าที่ไม่บริหารสัญญาตามเวลาที่กำหนดในระเบียบ การเร่งรัดงาน การประกัน สัญญา เป็นต้น

2.3) รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุประจำปี 2565 ของเทศบาลตำบล หัวทะเล พบว่า ได้ดำเนินโครงการตามข้อบัญญัติ ประจำปีงบประมาณ 2565 จำนวน 36 โครงการ และ

โครงการถ่ายโอนเงินสะสม จำนวน 19 โครงการ รวมทั้งสิ้น 55 โครงการ รวมงบประมาณที่ได้รับ จำนวน 29,299,088.00 บาท งานประมาณที่ใช้จริง 25,682,409.00 บาท งบประมาณที่ประหยัดได้ 3,616,679.00 บาท ซึ่งพบปัญหาและอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้าง ดังนี้

- การจัดซื้อจัดจ้างที่เร่งด่วนกระชั้นชิดในช่วงเวลาใกล้สิ้นปีงบประมาณทำให้เสี่ยงต่อการเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย
- การสืบราคาจากผู้มีอาชีพรับจ้างหรือผู้ขายใช้เวลานาน เนื่องจากบางโครงการต้องสืบราคาจากหลายแหล่งข้อมูล
- ระบบ EGP ชัดข้องบ่อย ทำให้เสียเวลาในการจัดซื้อจัดจ้างในระบบ และมีการปรับปรุง Web site เป็นประจำ ทำให้เกิดความล่าช้าต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงาน
- ระเบียบ หนังสือสั่งการ หนังสือเวียน และคำวินิจฉัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างมีจำนวนมาก มีความยุ่งยากซับซ้อน เป็นปัญหาในการตีความในแนวทางปฏิบัติ

2.2.1.2 บทวิเคราะห์ส่วนที่ 2 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานของรัฐ (ITA)

1) บทวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ในภาพรวมจังหวัดนครราชสีมา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงาน ป.ป.ช.ประจำจังหวัดนครราชสีมา

1.1) ผลคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ในภาพรวมจังหวัดนครราชสีมา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จังหวัดนครราชสีมา มีหน่วยงานที่เข้าร่วมการประเมิน ITA (ราชการส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) จำนวนทั้งสิ้น 335 แห่ง มีหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA จำนวน 277 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 82.69 และมีหน่วยงานที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA จำนวน 58 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.31 โดยมีผลการประเมิน ITA จำแนก ได้ดังนี้

1.1.1) จำแนกตามประเภทหน่วยงาน ได้ดังนี้

ประเภทที่	หน่วยงาน	จำนวนหน่วยงาน (แห่ง)	จำนวนหน่วยงานผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA (แห่ง)	ร้อยละที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	จำนวนหน่วยงานไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA (แห่ง)	ร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน
1	จังหวัด	1	1	100	-	
2	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	1	1	100	-	

ประเภท ที่	หน่วยงาน	จำนวน หน่วยงาน (แห่ง)	จำนวนหน่วยงาน ผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA (แห่ง)	ร้อยละที่ผ่าน เกณฑ์ การประเมิน	จำนวนหน่วยงาน ไม่ผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA (แห่ง)	ร้อยละที่ไม่ ผ่านเกณฑ์ การประเมิน
3	เทศบาลนคร	1	1	100	-	
4	เทศบาลเมือง	4	4	100	-	
5	เทศบาลตำบล	85	67	78.82	18	21.18
6	องค์การบริหารส่วนตำบล	243	203	83.54	40	16.46

ตารางที่ 1 ผลการประเมิน ITA จำแนกตามประเภทหน่วยงาน

1.1.2) จำแนกตามระดับประเมิน ได้ดังนี้

หน่วยงานที่มีระดับผลการประเมินผ่านดีเยี่ยม	จำนวน 2 แห่ง
หน่วยงานที่มีระดับผลการประเมินผ่านดี	จำนวน 189 แห่ง
หน่วยงานที่มีระดับผลการประเมินผ่าน	จำนวน 86 แห่ง
หน่วยงานที่มีระดับผลการประเมินต้องปรับปรุง	จำนวน 51 แห่ง
หน่วยงานที่มีระดับผลการประเมินต้องปรับปรุงโดยด่วน	จำนวน 7 แห่ง

1.1.3) จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยรายด้าน ได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยด้าน IIT	คิดเป็นร้อยละ 94.04
คะแนนเฉลี่ยด้าน EIT	คิดเป็นร้อยละ 92.60
คะแนนเฉลี่ยด้าน EIT ส่วนที่ 2	คิดเป็นร้อยละ 86.33
คะแนนเฉลี่ยด้าน OIT	คิดเป็นร้อยละ 89.99

1.1.4) จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยตามตัวชี้วัด ได้ดังนี้

(1) คะแนนเฉลี่ยตามตัวชี้วัด ด้าน IIT มีคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 97.13
ตัวชี้วัดที่ 2 การใช้งบประมาณ	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.81
ตัวชี้วัดที่ 3 การใช้อำนาจ	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 94.81
ตัวชี้วัดที่ 4 การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.64
ตัวชี้วัดที่ 5 การแก้ไขปัญหาการทุจริต	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.79

(2) คะแนนเฉลี่ยตามตัวชี้วัด ด้าน EIT มีคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 6 คุณภาพการดำเนินงาน คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 93.06

ตัวชี้วัดที่ 7 ประสิทธิภาพการสื่อสาร คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.43

ตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.31

(3) คะแนนเฉลี่ยตามตัวชี้วัด ด้าน EIT ส่วนที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 6 คุณภาพการดำเนินงาน คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 89.69

ตัวชี้วัดที่ 7 ประสิทธิภาพการสื่อสาร คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.88

ตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 82.43

(4) คะแนนเฉลี่ยตามตัวชี้วัด ด้าน OIT มีคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 9 การเปิดเผยข้อมูล คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 91.58

ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 88.41

1.2) เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA ในภาพรวมของจังหวัดนครราชสีมาได้ดังนี้

1.2.1) เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA กับปีที่ผ่านมา ได้ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ.	จำนวนหน่วยงานผ่าน เกณฑ์การประเมิน ITA (แห่ง)	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวนหน่วยงานไม่ผ่าน เกณฑ์การประเมิน ITA (แห่ง)	คิดเป็น ร้อยละ
2565	181	54.03	154	45.97
2566	277	82.69	58	17.31

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA กับปีที่ผ่านมา

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ผลการประเมิน ITA ในภาพรวมของจังหวัดนครราชสีมา มีหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA เพิ่มขึ้น จำนวน 96 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 53.04 ซึ่งมีการปรับปรุงและพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

1.2.2) เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA คิดเป็นร้อยละของหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA และคะแนนเฉลี่ย ได้ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ.	จำนวนหน่วยงานผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย (คะแนน)
2561	11.50	64.04
2562	2.69	60.66

ปีงบประมาณ พ.ศ.	จำนวนหน่วยงานผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA (ร้อยละ)	คะแนนเฉลี่ย (คะแนน)
2563	2.39	61.05
2564	35.52	77.12
2565	54.03	82.49
2566	82.69	91.05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA คิดเป็นร้อยละของหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA และคะแนนเฉลี่ย

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ผลการประเมิน ITA ในภาพรวมของจังหวัดนครราชสีมา มีหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เปรียบเทียบเป็นร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยมีการปรับปรุงและพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

1.2.3) เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA รายด้าน ได้ดังนี้

ด้าน	คะแนนเฉลี่ยปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	คะแนนเฉลี่ยปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	หมายเหตุ
IIT	88.30	94.04	เพิ่มขึ้น
EIT	84.85	89.47	เพิ่มขึ้น
OIT	76.37	89.99	เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA รายด้าน

1.2.4) เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA รายตัวชี้วัด ได้ดังนี้

ตัวชี้วัด ที่	ตัวชี้วัด	คะแนนเฉลี่ย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	คะแนนเฉลี่ย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	หมายเหตุ
1	การปฏิบัติหน้าที่	92.76	97.13	เพิ่มขึ้น
2	การใช้งบประมาณ	86.67	92.81	เพิ่มขึ้น
3	การใช้อำนาจ	89.35	94.81	เพิ่มขึ้น
4	การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ	85.48	92.64	เพิ่มขึ้น
5	การแก้ไขปัญหาการทุจริต	87.21	92.79	เพิ่มขึ้น
6	คุณภาพการดำเนินงาน	87.51	91.38	เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ที่	ตัวชี้วัด	คะแนนเฉลี่ย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	คะแนนเฉลี่ย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	หมายเหตุ
7	ประสิทธิภาพการสื่อสาร	84.00	89.66	เพิ่มขึ้น
8	การปรับปรุงระบบการทำงาน	83.05	87.37	เพิ่มขึ้น
9	การเปิดเผยข้อมูล	82.36	91.58	เพิ่มขึ้น
10	การป้องกันการทุจริต	70.37	88.41	เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA รายตัวชี้วัด

1.2.5) เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA จัดลำดับผลการประเมิน ITA ระดับประเทศ

ปีงบประมาณ พ.ศ.	ลำดับที่	หมายเหตุ
2561	25	
2562	65	ลำดับลดลง
2563	71	ลำดับลดลง
2564	70	ลำดับดีขึ้น
2565	67	ลำดับดีขึ้น
2566	36	ลำดับดีขึ้น

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA จัดลำดับผลการประเมิน ITA ระดับประเทศ

1.2.6) เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA ตามค่าเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ปีงบประมาณ พ.ศ.	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
2561	หน่วยงานต้องผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA ร้อยละ 20	หน่วยงานผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA ร้อยละ 11.50	ไม่บรรลุเป้าหมาย
2562	หน่วยงานต้องผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA ร้อยละ 35	หน่วยงานผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA ร้อยละ 2.69	ไม่บรรลุเป้าหมาย

ปีงบประมาณ พ.ศ.	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
2563	หน่วยงานต้องผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA ร้อยละ 50	หน่วยงานผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA ร้อยละ 2.39	ไม่บรรลุเป้าหมาย
2564	หน่วยงานต้องผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA ร้อยละ 65	หน่วยงานผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA ร้อยละ 35.52	ไม่บรรลุเป้าหมาย
2565	หน่วยงานต้องผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA ร้อยละ 80	หน่วยงานผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA ร้อยละ 54.03	ไม่บรรลุเป้าหมาย
2566	หน่วยงานต้องผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA ร้อยละ 100	หน่วยงานผ่านเกณฑ์ การประเมิน ITA ร้อยละ 82.69	ไม่บรรลุเป้าหมาย

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบผลการประเมิน ITA ตามค่าเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่อต้าน
การทุจริตและประพฤติมิชอบ

2) วิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ หน่วยงานภาครัฐ (ITA) ของหน่วยงานที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จังหวัดนครราชสีมา มีหน่วยงานที่เข้าร่วมการประเมิน
ITA (ราชการส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) จำนวนทั้งสิ้น 335 แห่ง มีหน่วยงานที่ไม่ผ่าน
เกณฑ์การประเมิน ITA จำนวน 58 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.31 โดยมีผลการประเมิน ITA จำแนก ได้ดังนี้

2.1) จำแนกตามระดับประเมิน ได้ดังนี้

หน่วยงานที่มีระดับผลการประเมินต้องปรับปรุง จำนวน 51 แห่ง
หน่วยงานที่มีระดับผลการประเมินต้องปรับปรุงโดยด่วน จำนวน 7 แห่ง

2.2) จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยรายด้าน ได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยด้าน IIT คิดเป็นร้อยละ 87.95
คะแนนเฉลี่ยด้าน EIT คิดเป็นร้อยละ 87.06
คะแนนเฉลี่ยด้าน EIT ส่วนที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 80.39
คะแนนเฉลี่ยด้าน OIT คิดเป็นร้อยละ 67.53

2.3) จำแนกตามคะแนนเฉลี่ยตามตัวชี้วัด ได้ดังนี้

2.3.1) คะแนนเฉลี่ยตามตัวชี้วัด ด้าน IIT มีคะแนนเฉลี่ย ดังนี้
ตัวชี้วัดที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่ คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 94.12

ตัวชี้วัดที่ 2 การใช้งบประมาณ	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	85.33
ตัวชี้วัดที่ 3 การใช้อำนาจ	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	89.52
ตัวชี้วัดที่ 4 การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	85.61
ตัวชี้วัดที่ 5 การแก้ไขปัญหาการทุจริต	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	85.16
2.3.2) คะแนนเฉลี่ยตามตัวชี้วัด ด้าน EIT มีคะแนนเฉลี่ย ดังนี้		
ตัวชี้วัดที่ 6 คุณภาพการดำเนินงาน	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	88.05
ตัวชี้วัดที่ 7 ประสิทธิภาพการสื่อสาร	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	86.7
ตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	86.42
2.3.3) คะแนนเฉลี่ยตามตัวชี้วัด ด้าน EIT ส่วนที่ ๒ มีคะแนนเฉลี่ย ดังนี้		
ตัวชี้วัดที่ 6 คุณภาพการดำเนินงาน	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	84.19
ตัวชี้วัดที่ 7 ประสิทธิภาพการสื่อสาร	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	80.63
ตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	76.36
2.3.4) คะแนนเฉลี่ยตามตัวชี้วัด ด้าน OIT มีคะแนนเฉลี่ย ดังนี้		
ตัวชี้วัดที่ 9 การเปิดเผยข้อมูล	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	74.58
ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	60.47

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าผลการประเมิน ITA ในภาพรวมของจังหวัดนครราชสีมา มีการปรับปรุงและพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ยังมีบางตัวชี้วัดที่มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 82.43 ซึ่งยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA (ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA 85 คะแนน ขึ้นไป) คือ ตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน โดยการยกระดับผลการประเมิน ITA ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เข้ารับการประเมิน ITA ทุกแห่ง (335 แห่ง) ควรมุ่งเน้นในเรื่องการปรับปรุงระบบการทำงานตามตัวชี้วัดที่ 8 ในขณะเดียวกันหน่วยงานใดที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ควรรักษามาตรฐานและพัฒนาปรับปรุงระบบการทำงานในทุกตัวชี้วัดให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการประเมิน ITA มีการประเมินทุกปีงบประมาณและต้องเริ่มกระบวนการใหม่ในทุกขั้นตอน ดังนั้นหากหน่วยงานใดที่มีผลการประเมิน ITA ผ่านเกณฑ์การประเมิน ในปีงบประมาณนี้ ก็เชื่อว่าในปีงบประมาณต่อไปจะผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA ในส่วนของหน่วยงานที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA จำนวน 58 แห่ง ในการยกระดับผลการประเมิน ITA ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ควรมุ่งเน้นการปรับปรุงระบบการทำงาน ด้าน EIT ตัวชี้วัดที่ 6 คุณภาพการดำเนินงาน ตัวชี้วัดที่ 7 ประสิทธิภาพการสื่อสาร ตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน และด้าน OIT ตัวชี้วัดที่ 9 การเปิดเผยข้อมูล และตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต

3) บทวิเคราะห์ต่อผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงาน ป.ป.ช. ต่อเทศบาลตำบลห้วยทะเล หน่วยงานมีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับผ่านและบรรลุค่าเป้าหมาย คือ มีผลการประเมิน ITA ในภาพรวม 85 คะแนนขึ้นไป แต่มีคะแนนรายเครื่องมือประกอบด้วย IIT, EIT ส่วนที่ 1, EIT ส่วนที่ 2 และ OIT เครื่องมือใดเครื่องมือหนึ่งมีผลคะแนนน้อยกว่า 85 คะแนน ซึ่งผ่านค่าเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่มีเป้าหมายหลักเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดภัย การทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีคะแนนในภาพรวมอยู่ที่ 88.06 คะแนน

3.1) การประเมินตามแบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment: IIT) หน่วยงานได้มีการดำเนินการตามตัวชี้วัดที่ 1. การปฏิบัติหน้าที่ ควรรักษามาตรฐานไว้ ทั้งนี้ผู้ตรวจประเมินมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานรายประเด็นข้อคำถามที่มีผลการประเมินต่ำ โดยเฉพาะในประเด็นข้อคำถาม ดังต่อไปนี้

i7 ประเด็น บุคลากรบางรายในหน่วยงานไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณของหน่วยงานหรือของส่วนงานที่รับผิดชอบ ดังนั้น หน่วยงานควรมีการพัฒนาวิธีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์แผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี (อ้างอิงจาก ๐11) โดยอาจพิจารณาจัดประชุมชี้แจงแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีให้แก่บุคลากรภายในหน่วยงาน หรืออาจจัดทำในสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบการสรุปข้อมูล หรืออินโฟกราฟิก หรือข่าวประชาสัมพันธ์ภายใน และเผยแพร่ให้บุคลากรภายในหน่วยงานได้รับทราบอย่างทั่วถึงผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น ช่องทางออนไลน์ (Line, Facebook) หรือบอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

i8 ประเด็น บุคลากรบางรายในหน่วยงานไม่เคยเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณ ดังนั้น หน่วยงานควรจัดให้บุคลากรภายในหน่วยงานได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ หรือมีส่วนร่วมในกระบวนการกำกับติดตามแผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้บุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีความคุ้มค่า และเกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

i16 ประเด็น บุคลากรในหน่วยงานบางรายเคยถูกผู้บังคับบัญชาสั่งให้ทำธุระส่วนตัวของผู้บังคับบัญชา ดังนั้น หน่วยงานควรมีกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ การแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการเสริมสร้างจิตสำนึกการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดีตามมาตรฐานทางจริยธรรมให้แก่ผู้บังคับบัญชา นอกจากนี้ หน่วยงานควรมีการ

ขับเคลื่อนจริยธรรมตามประเด็นที่มุ่งเน้นการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

i20 i24 ประเด็น บุคลากรในหน่วยงานบางรายไม่ทราบแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินของราชการ หรือมีการขอยืมทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ปฏิบัติงานอย่างไม่ถูกต้อง หรือขาดการกำกับดูแลและตรวจสอบการใช้ทรัพย์สินเพื่อป้องกันไม่ให้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ดังนั้น หน่วยงานควรกำหนดหรือระบุแนวทางการใช้ทรัพย์สินของราชการไว้ในคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยมีการตรวจสอบวัสดุและครุภัณฑ์ในแต่ละส่วนงานเป็นระยะ พร้อมทั้ง ประชาสัมพันธ์คู่มือหรือแนวทางดังกล่าวให้บุคลากรถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและกำชับให้บุคลากรภายในหน่วยงานมีการขออนุญาตในการยืมทรัพย์สินอย่างถูกต้อง และควรสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบงานต่อหน้าที่เพื่อให้เกิดการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม รวมถึงการเสริมสร้างจิตสำนึกการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดีตามมาตรฐานทางจริยธรรม

3.2) การประเมินตามแบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment: EIT) หน่วยงานได้มีการดำเนินการตามตัวชี้วัดที่ 6. คุณภาพการดำเนินงาน ควรรักษามาตรฐานไว้ และควรพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการตามตัวชี้วัดที่ 8. การปรับปรุงการทำงาน ทั้งนี้ ผู้ตรวจประเมินมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานรายประเด็นข้อคำถามที่มีผลการประเมินต่ำ โดยเฉพาะในประเด็นข้อคำถาม ดังต่อไปนี้

3.2.1) ส่วนที่ 1 ผู้รับบริการหรือติดต่อราชการเข้าตอบด้วยตนเอง (EIT Public)

e5 ประเด็น มีผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อราชการกับหน่วยงานบางราย มีความเห็นว่าการดำเนินงานหรือโครงการยังไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและส่วนรวมเท่าที่ควร ดังนั้น หน่วยงานควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานผ่านการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ และเผยแพร่ผลการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานให้สาธารณชนรับทราบด้วย (อ้างอิงจาก o30) อีกทั้ง หน่วยงานควรจัดทำและเผยแพร่ช่องทางการติดต่อ - สอบถามข้อมูล (อ้างอิงจาก o8) โดยมีลักษณะเป็นการสื่อสารสองทาง

e7 ประเด็น มีผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อราชการกับหน่วยงานบางราย มีความเห็นว่าการเผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงานเข้าถึงได้ยาก รวมถึงข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ให้ประชาชนหรือผู้รับบริการได้รับทราบนั้นยังขาดความชัดเจนเพียงพอ ดังนั้น หน่วยงานควรมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ผ่านช่องทางที่หลากหลายและอำนวยความสะดวกในการเข้าใช้งาน

โดยดำเนินการปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานในเว็บไซต์ของหน่วยงานให้มีความครบถ้วน เป็นปัจจุบัน (อ้างอิงจาก ตัวชี้วัด 9.1, 9.2, 9.3)

e10 ประเด็น มีผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อราชการกับหน่วยงานบางราย มีความเห็นว่าหน่วยงานยังไม่มีหรือไม่ทราบว่ามีช่องทางการแจ้งข้อมูลหรือร้องเรียนการทุจริตของ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ดังนั้น หน่วยงานควรเผยแพร่ช่องทางการร้องเรียนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ผ่านช่องทางออนไลน์ (อ้างอิงจาก ๐28) โดยจัดให้มีมาตรการคุ้มครองและปกปิดข้อมูลผู้แจ้งเบาะแส นอกจากนี้ ควรเผยแพร่ช่องทางดังกล่าวในจุดที่บุคคลภายนอกสามารถสังเกตเห็นได้ง่าย เช่น บริเวณจุดให้บริการหรือจุดประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน เป็นต้น

e11 ประเด็น มีผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อราชการกับหน่วยงานบางราย มีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ยังไม่มีมีการปรับปรุงการปฏิบัติหรือการให้บริการให้ดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา ดังนั้น หน่วยงานควรมีการสำรวจความพึงพอใจในการให้บริการและนำผลการสำรวจฯ มาปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการปฏิบัติงานหรือการให้บริการ (อ้างอิงจาก ๐17)

e14 ประเด็น มีผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อราชการกับหน่วยงานบางราย มีความเห็นว่าหน่วยงานยังขาดการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้าไปมีส่วนร่วมในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน/การให้บริการของหน่วยงานให้ดีขึ้นเท่าที่ควร ดังนั้น หน่วยงานควรเปิดโอกาสให้ บุคคลภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ผ่านการดำเนินการ โครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ และเผยแพร่ผลการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานให้ สาธารณชนรับทราบด้วย (อ้างอิงจาก ๐30)

2.2.2) ส่วนที่ 2 ผู้ประเมินจัดเก็บข้อมูล (EIT Survey)

e9 ประเด็น มีผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อราชการกับหน่วยงานบางราย มีความเห็นว่าการสื่อสาร ตอบข้อซักถาม หรือให้คำอธิบายของหน่วยงานยังขาดความชัดเจน ดังนั้น หน่วยงานควรมอบหมายผู้รับผิดชอบในการสื่อสารตอบข้อซักถาม หรือให้คำอธิบายผ่านช่องทางการ ติดต่อ - สอบถามข้อมูล (อ้างอิงจาก ๐8) ให้มีความชัดเจนมากขึ้น รวมทั้ง ควรสื่อสารข้อมูลที่มีความ ชัดเจน เข้าใจง่ายผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (อ้างอิงจาก ๐9) เช่น Facebook Twitter หรือ Instagram เป็นต้น นอกจากนี้ ควรเผยแพร่ช่องทางดังกล่าวในจุดที่บุคคลภายนอก สามารถสังเกตเห็นได้โดยง่าย

e10 ประเด็น มีผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อราชการกับหน่วยงานบางราย มีความเห็นว่าหน่วยงานยังไม่มีหรือไม่ทราบว่ามีช่องทางการแจ้งข้อมูลหรือร้องเรียนการทุจริตของ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

e13 ประเด็น มีผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อราชการกับหน่วยงานบางราย มีความเห็นว่าหน่วยงานยังไม่มีหรือยังไม่ทราบว่ามีระบบการให้บริการออนไลน์มาใช้ในการดำเนินการ/ การให้บริการให้เกิดความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น ดังนั้น หน่วยงานควรจัดทำ E-Service (อ้างอิงจาก o18) ที่บุคคลภายนอก หรือผู้ขอรับบริการไม่จำเป็นต้องเดินทางมายังหน่วยงาน เพื่อสร้างความเท่าเทียมในการ ดำเนินงานและเกิดความสะดวกรวดเร็ว และควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การให้บริการผ่านระบบ E-Service ให้บุคคลภายนอกได้รับทราบโดยทั่วถึง

e14 ประเด็น มีผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อราชการกับหน่วยงานบางราย มีความเห็นว่าหน่วยงานยังขาดการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้าไปมีส่วนร่วมในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน/การให้บริการของหน่วยงานให้ดีขึ้นเท่าที่ควร

e15 ประเด็น มีผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อราชการกับหน่วยงานบางราย มีความเห็นว่าหน่วยงานยังขาดการปรับปรุงองค์กรให้มีความโปร่งใสมากเท่าที่ควร ดังนั้น หน่วยงานควร มีการกำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต (อ้างอิงจาก o36) ที่มุ่งเน้นโครงการ/กิจกรรมที่เสริมสร้าง ความโปร่งใสในการปฏิบัติงานหรือการให้บริการ นอกจากนี้ควรมีการรายงานผลการดำเนินงานป้องกันการ ทุจริตประจำปีที่มีโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานหรือการให้บริการให้ สาธารณชนทราบด้วย

3.3) การประเมินตามแบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) หน่วยงานควรพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการ ตามแบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) โดยผู้ตรวจประเมินมีข้อเสนอแนะต่อการประเมินที่ไม่ได้รับคะแนน ในประเด็นดังนี้

o13 รายงานผลการดำเนินงานประจำปี ไม่แสดงรายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

o22 รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุประจำปี การแสดงรายงาน ผลการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน ต้องมีข้อมูลรายละเอียดอย่างน้อยประกอบด้วย (1) งบประมาณที่ใช้ใน การจัดซื้อจัดจ้าง (2) สรุปรายการที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง (3) ปัญหา/อุปสรรค (4) ข้อเสนอแนะ เป็นรายงาน ผลของปี พ.ศ. 2565

o24 การดำเนินการตามนโยบายหรือแผนการบริหารทรัพยากรบุคคล ไม่แสดง รายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินการตามนโยบายหรือแผนการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ใน ข้อ o23 ต้องมีเนื้อหาหรือรายละเอียดความก้าวหน้า อย่างน้อยประกอบด้วย (1) ความก้าวหน้าการ ดำเนินการแต่ละโครงการ/กิจกรรม (2) รายละเอียดงบประมาณที่ใช้ดำเนินงานแต่ละโครงการ/กิจกรรม

สามารถจัดทำข้อมูลเป็นแบบรายเดือน หรือรายไตรมาส หรือราย 6 เดือน ที่มีข้อมูลครอบคลุมในระยะเวลา 6 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2566

o31 ประกาศเจตนารมณ์นโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่ ไม่มีการลงนามในประกาศโดยผู้บริหารสูงสุด

o32 การสร้างวัฒนธรรม No Gift Policy ต้องแสดงการดำเนินกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกหรือสร้างวัฒนธรรมให้เจ้าหน้าที่ในการปฏิเสธการรับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่

o43 การดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในหน่วยงาน ต้องแสดงความก้าวหน้าหรือผลการดำเนินการตามมาตรการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในหน่วยงาน ตามข้อ o42 ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีข้อมูลรายละเอียดการนำมาตรการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในหน่วยงาน

2.2.2 บทวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อนำเสนอวัตกรรมการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กรภาครัฐกรณีเทศบาลตำบลห้วยทะเล

ระบบ Data Mining คือระบบที่ช่วยวิเคราะห์แยกแยะและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่อยู่ใน Big data เสมือนเป็นการทะลวงหรือขุดเข้าไปในก้อนข้อมูลนั้น แล้วจับข้อมูลเหล่านั้นมาแยกหาความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละชุดแต่ละแบบ ต้องมีการจำแนกและตีความว่าเป็นข้อมูลอะไร เป็นตัวเลข เป็นตัวอักษร แต่ละชุดข้อมูลมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร เมื่อแยกประเภทตามความสัมพันธ์ได้แล้ว ก็จะช่วยทำให้เราสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ได้

DATA mining เป็นกระบวนการค้นหาความสัมพันธ์ที่ซ่อนอยู่ รูปแบบ และแนวโน้มในชุดข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา และคาดการณ์อนาคต ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการช่วยในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลห้วยทะเล ในการตรวจสอบการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างผู้ยื่นเสนอราคาแต่ละราย เช่น การเป็นเครือญาติ การเป็นผู้ถือหุ้นร่วม ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาการฮั้วประมูลได้ และยังพบปัญหาการบริหารสัญญาโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล ซึ่งระบบ DATA mining จะช่วยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผู้รับเหมาโดยอาศัยข้อมูลจากฐานข้อมูลกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (DBD) ซึ่งมีการให้บริการข้อมูลธุรกิจที่จดทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจใช้เป็นข้อมูลพิจารณาการลงทุน และเช็คสถานะการมีตัวตนของนิติบุคคล โดยบริการที่เป็นที่รู้จักคือ การสืบค้นข้อมูลผ่าน DBD DataWarehouse+ และ dbd.go.th

บทที่ 3

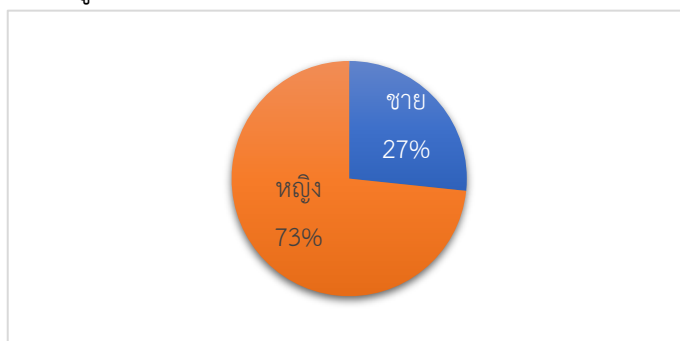
บทสรุปและแนวทางการแก้ไขปัญหา/ข้อเสนอแนะ

3.1 บทสรุป

3.1.1 บทสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเทศบาลตำบลห้วยทะเล ในประเด็นปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ

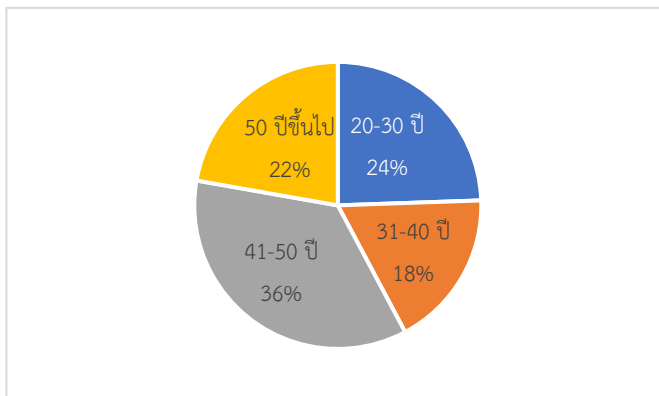
3.1.1.1 ผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเทศบาลตำบลห้วยทะเล ในประเด็นปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ โดยมีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน 45 คน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 60 อาศัยอยู่นอกพื้นที่เทศบาลตำบลห้วยทะเล และ ร้อยละ 40 อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลห้วยทะเล โดยสรุปรายละเอียดการตอบแบบสอบถามดังนี้

1) เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 27 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

แผนภูมิที่ 1 เพศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

2) ช่วงอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.6 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.4 รองลงมา คือ อายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.2 และ ช่วงอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.8

แผนภูมิที่ 2 ช่วงอายุ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

3) สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.4 และรองลงมา คือ ประชาชนทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 15.6

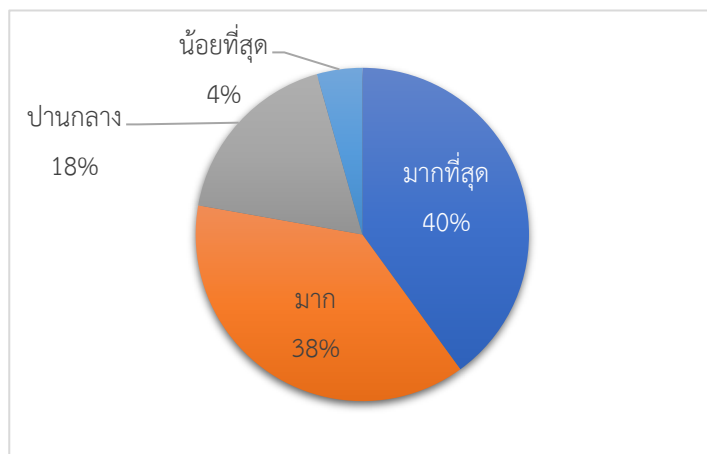
แผนภูมิที่ 3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

4) ที่อยู่อาศัย อาศัยอยู่นอกพื้นที่เทศบาลตำบลหัวทะเล มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60 และรองลงมา คือ อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลหัวทะเล คิดเป็นร้อยละ 40

แผนภูมิที่ 4 ที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม

5) การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสของเทศบาลตำบลห้วยทะเล ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา คือ ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 17.8 และระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.4

แผนภูมิที่ 5 ผลสำรวจการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสของเทศบาลตำบลห้วยทะเล

6) การพบเห็นการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลห้วยทะเล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 97.8 ไม่เคยพบเห็นการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และส่วนน้อยร้อยละ 2.2 เคยพบเห็นการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยคาดการณ์ว่าการทุจริตดังกล่าวเกิดขึ้นจาก 1) การกีดกันหรือไม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม 2) การเขียนคุณสมบัติเฉพาะเพื่อเอื้อประโยชน์บางบริษัทอย่างใกล้ชิด และ 3) ผู้ยื่นเสนอราคาเป็นผู้ถือหุ้นร่วม หรือเครือญาติ

แผนภูมิที่ 6 ผลสำรวจการพบเห็นการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลห้วยทะเล

3.1.1.2 ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลห้วยทะเล มีดังนี้

- 1) ไม่มีแนวทางที่สามารถตรวจสอบการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างผู้ยื่นเสนอราคาแต่ละรายได้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ เช่น การเป็นเครือญาติ การเป็นผู้ถือหุ้นร่วม ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาการฮั้วประมูลได้
- 2) การพบปัญหาการบริหารสัญญาโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล เช่น การลงพื้นที่ควบคุมงานของช่าง เจ้าหน้าที่ไม่บริหารสัญญาตามเวลาที่กำหนดในระเบียบ การเร่งรัดงาน การประกันสัญญา
- 3) การจัดซื้อจัดจ้างที่เร่งด่วนกระชั้นชิดในช่วงเวลาใกล้สิ้นปีงบประมาณทำให้เสี่ยงต่อการเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย
- 4) การสืบราคาจากผู้มีอาชีพรับจ้างหรือผู้ขายใช้เวลานาน เนื่องจากบางโครงการต้องสืบราคาจากหลายแหล่งข้อมูล
- 5) ระบบ EGP ชัดข้องบ่อย ทำให้เสียเวลาในการจัดซื้อจัดจ้างในระบบ และมีการปรับปรุง Web site เป็นประจำ ทำให้เกิดความล่าช้าต้องใช้เวลานานในการปฏิบัติงาน
- 6) ระเบียบ หนังสือสั่งการ หนังสือเวียน และคำวินิจฉัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างมีจำนวนมาก มีความยุ่งยากซับซ้อน เป็นปัญหาในการตีความในแนวทางปฏิบัติ

3.1.1.3 เทศบาลตำบลห้วยทะเลมีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในระดับผ่านและบรรลุค่าเป้าหมาย คือ มีผลการประเมิน ITA ในภาพรวม 85 คะแนนขึ้นไป แต่มีคะแนนรายเครื่องมือประกอบด้วย IIT, EIT ส่วนที่ 1, EIT ส่วนที่ 2 และ OIT เครื่องมือใดเครื่องมือหนึ่งมีผลคะแนนน้อยกว่า 85 คะแนน โดยมีสาเหตุดังนี้

- 1) การประเมินตามแบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน ผู้ปฏิบัติงานยังไม่เข้าถึงข้อมูลของเทศบาลตำบลห้วยทะเล และไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในเรื่องอื่น ๆ ภายในองค์กร ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำธุระส่วนตัวของตน และบุคลากรในหน่วยงานบางรายไม่ทราบแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินของราชการ
- 2) การประเมินตามแบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ผู้รับบริการยังมองว่าโครงการบางโครงการยังไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและส่วนรวมเท่าที่ควร ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลของเทศบาลตำบลห้วยทะเลเข้าถึงได้ยากและยังให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมน้อย ขาดการประชาสัมพันธ์ช่องทางแจ้งเรื่องร้องเรียนการทุจริต เจ้าหน้าที่ยังไม่มีการปรับปรุงการปฏิบัติหรือการ

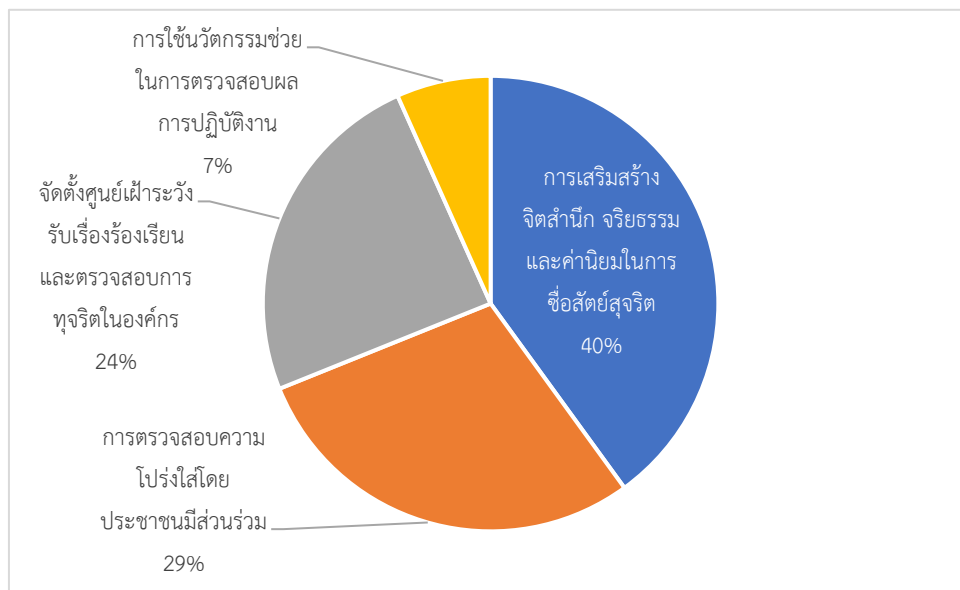
ให้บริการให้ดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา อีกทั้งหน่วยงานไม่มีหรือผู้รับบริการยังไม่ทราบว่ามีการให้บริการออนไลน์มาใช้ในการดำเนินการ และควรเพิ่มความโปร่งใสให้กับองค์กร เป็นต้น

3) การดำเนินการตามแบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ พบว่า เทศบาลตำบล หัวทะเลยังไม่แสดงรายงานผลการดำเนินงานประจำปี รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างหรือการจัดหาพัสดุ ประจำปียังมีองค์ประกอบไม่ครบ การดำเนินการตามนโยบายหรือแผนการบริหารทรัพยากรบุคคลไม่แสดงรายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินการตามนโยบายหรือแผนการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ประกาศเจตนารมณ์นโยบาย No Gift Policy จากการปฏิบัติหน้าที่ ไม่มีการลงนามในประกาศโดยผู้บริหารสูงสุด และการดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในเทศบาลตำบล หัวทะเล ยังไม่ได้แสดงความก้าวหน้าหรือผลการดำเนินการตามมาตรการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในหน่วยงาน เป็นต้น

3.1.2 บทสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อนำเสนอแนวทางการป้องกันการทุจริตสำหรับ องค์การภาครัฐกรณีเทศบาลตำบลหัวทะเล

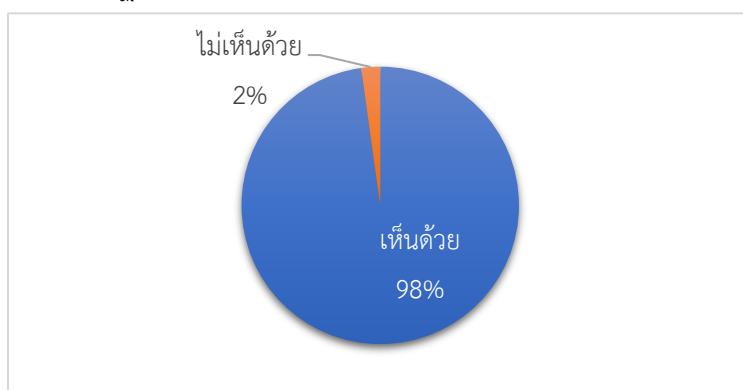
ผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเพื่อศึกษานวัตกรรมป้องกันการทุจริตสำหรับ องค์การภาครัฐกรณีเทศบาลตำบลหัวทะเล โดยมีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน 45 คน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 60 อาศัยอยู่นอกพื้นที่เทศบาลตำบลหัวทะเล และร้อยละ 40 อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบล หัวทะเล โดยสรุปรายละเอียดการตอบแบบสอบถามดังนี้

1) วิธีการป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ร้อยละ 40 เห็นด้วยกับการ เสริมสร้างจิตสำนึก จริยธรรม และค่านิยมในการซื้อสัตย์สุจริต ร้อยละ 28.9 เห็นด้วยกับการตรวจสอบ ความโปร่งใสโดยประชาชนมีส่วนร่วม ร้อยละ 24.4 เห็นด้วยกับการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวัง รับเรื่องร้องเรียน และตรวจสอบการทุจริตในองค์กร ร้อยละ 6.7 เห็นด้วยกับการใช้นวัตกรรมช่วยในการตรวจสอบผลการ ปฏิบัติงาน

แผนภูมิที่ 7 ผลสำรวจวิธีการป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

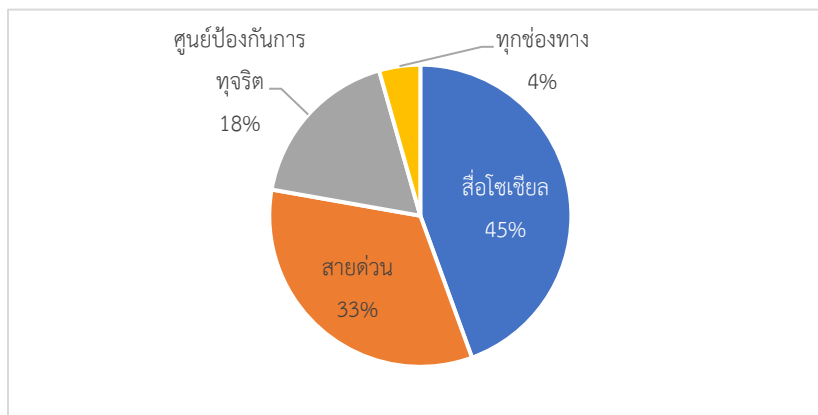
2) การประเมินความประพฤติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในตรวจสอบการปฏิบัติงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 97.8 เห็นด้วยกับการจัดการประเมินความประพฤติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในตรวจสอบการปฏิบัติงาน และส่วนน้อยร้อยละ 2.2 ไม่เห็นด้วย

แผนภูมิที่ 8 ผลสำรวจการประเมินความประพฤติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

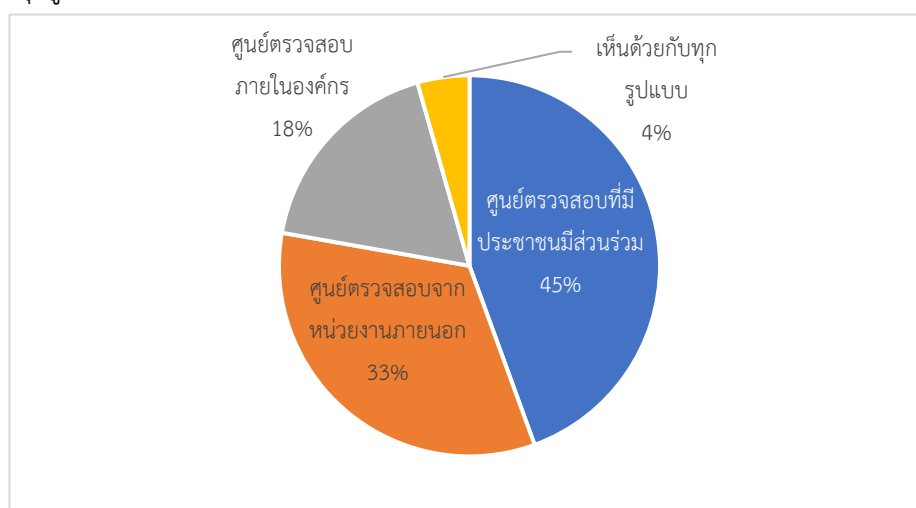
3) ช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสการทุจริต ร้อยละ 44.4 เห็นด้วยกับช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสการทุจริตผ่านสื่อโซเชียลของเทศบาลตำบลห้วยทะเล เช่น Facebook Line Website ร้อยละ 33.3 เห็นด้วยกับช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสการ

ทุจริตผ่านสายด่วน (ร้องเรียนการทุจริตเทศบาลตำบลหัวทะเล) ร้อยละ 17.8 เห็นด้วยกับช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสการทุจริตผ่านศูนย์ป้องกันการทุจริตของเทศบาลตำบลหัวทะเล ร้อยละ 4.4 เห็นด้วยกับช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสการทุจริตทุกช่องทางดังกล่าว

แผนภูมิที่ 9 ผลสำรวจช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสการทุจริต

4) รูปแบบการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวัง รับเรื่องร้องเรียน และตรวจสอบการทุจริตในองค์กร ร้อยละ 48.9 เห็นดีกับการจัดตั้งศูนย์ตรวจสอบที่มีประชาชนมีส่วนร่วม ร้อยละ 28.9 เห็นดีกับการจัดตั้งศูนย์ตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก ร้อยละ 17.8 เห็นดีกับการจัดตั้งศูนย์ตรวจสอบภายในองค์กร ร้อยละ 4.4 เห็นดีกับทุกรูปแบบดังกล่าว

แผนภูมิที่ 10 ผลสำรวจรูปแบบการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวัง รับเรื่องร้องเรียน และตรวจสอบการทุจริตในองค์กร

5) รูปแบบการใช้นวัตกรรมเข้ามาช่วยในการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง ร้อยละ 33.3 เห็นด้วยกับการใช้นวัตกรรมในรูปแบบระบบเปิดเผยข้อมูล (Open Data) และร้อยละ 33.3 เห็นด้วยกับการใช้นวัตกรรมในรูปแบบระบบจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement) ร้อยละ 24.4 เห็นด้วยกับการใช้นวัตกรรมในรูปแบบนวัตกรรม DATA mining เป็นกระบวนการค้นหาความสัมพันธ์ที่ซ่อนอยู่ใช้ในการตรวจสอบการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างผู้ยื่นเสนอราคาแต่ละราย เช่น การเป็นเครือญาติ การเป็นผู้ถือหุ้นร่วม เป็นต้น ร้อยละ 6.7 เห็นด้วยกับการใช้นวัตกรรมในรูปแบบระบบติดตามและตรวจสอบการใช้จ่าย (e-Tracking) และร้อยละ 2.2 เห็นด้วยกับทุกรูปแบบดังกล่าว

แผนภูมิที่ 11 ผลสำรวจรูปแบบการใช้นวัตกรรมเข้ามาช่วยในการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

6) ข้อเสนอแนะมาตรการ บทลงโทษ หรือแนวทางในการป้องกันการทุจริตในหน่วยงาน ได้แก่การสร้างจิตสำนึกในการประพฤติตนในการปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต กำหนดนโยบายการตรวจสอบตามระเบียบที่ชัดเจน ตั้งกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงด้วยความยุติธรรม พร้อมเหตุผลในการกระทำผิด เพื่อป้องกันการทำผิดซ้ำ ส่งเสริมให้ประชาชนให้เห็นถึงความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น มีหน่วยตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างจากหน่วยงานภายนอก เป็นประจำและต่อเนื่อง เป็นระยะๆ และจัดให้มีระบบการควบคุมและกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

3.2 แนวทางแก้ปัญหา/ข้อเสนอแนะ

3.2.1 แนวทางการแก้ไขปัญหา

3.2.1.1 รูปแบบ วิธีการ แก้ไขปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างมีกระบวนการที่จะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนตามกฎหมาย โดยเริ่มจาก ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการแก้ปัญหา คือ 1) องค์กรกลางที่กำหนดระเบียบแบบแผนต้องมีความชัดเจน อำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานต่างๆ และรับฟังข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข 2) ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา ต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ไม่สั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องกระทำการอันสุ่มเสี่ยงที่จะผิดกฎหมาย 3) ผู้ปฏิบัติ ต้องปฏิบัติงานโดยยึดระเบียบกฎหมายและความถูกต้องเป็นหลัก 4) ภาคประชาชน สื่อมวลชน และหน่วยตรวจสอบต่าง ๆ ต้องร่วมกันป้องกัน สอดส่อง เสนอแนะ และส่งเสริมให้เกิดความถูกต้อง ร่วมกัน

3.2.1.2 การแก้ไขปัญหาการบริหารสัญญาโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล เช่น การลงพื้นที่ควบคุมงานของช่าง เจ้าหน้าที่ไม่บริหารสัญญาตามเวลาที่กำหนดในระเบียบ การเร่งรัดงาน การประกันสัญญา เทศบาลฯ ควรจัดทำบัญชีรายการเช็คลิสแต่ละโครงการ ซึ่งประกอบไปด้วย ชื่อโครงการ วัน เดือน ปี ที่เกี่ยวข้องในการบริหารสัญญาทั้งหมด เริ่มตั้งแต่การประกาศแผนการจัดซื้อจัดจ้าง จนถึงการรับประกันสัญญา เพื่อเป็นการคุมวันที่ไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน พร้อมทั้งมีการนำเสนอเช็คลิสนี้ให้ผู้บริหารองค์กรได้รับทราบ ซึ่งอาจจะมีการพัฒนาเป็นระบบการแจ้งเตือนขั้นตอนต่าง ๆ ผ่านทาง LINE Official Notification เป็นต้น

3.2.1.3 จากผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐของเทศบาลตำบลห้วยทะเล ที่มีคะแนนเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและยังคงรักษามาตรฐานให้ดียิ่งขึ้น นอกจากการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกและจริยธรรมที่ดีในองค์กรแล้วนั้น การนำนวัตกรรมเข้ามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานนับว่าเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ง่าย โดยการสำรวจความคิดเห็นเพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเทศบาลตำบลห้วยทะเล ในประเด็นปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ พบว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้นวัตกรรมในรูปแบบระบบเปิดเผยข้อมูล (Open Data) การใช้นวัตกรรมในรูปแบบระบบจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement) และการใช้นวัตกรรมในรูปแบบนวัตกรรม DATA mining เป็นกระบวนการค้นหาความสัมพันธ์ที่ซ่อนอยู่ ใช้ในการตรวจสอบการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างผู้ยื่นเสนอราคาแต่ละราย เช่น การเป็นเครือญาติ การเป็นผู้ถือหุ้นร่วม เมื่อวิเคราะห์ปัญหาของเทศบาลตำบลห้วยทะเล ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารสัญญา ได้แก่ การตรวจสอบการเป็นผู้มีส่วนได้

ส่วนเสียระหว่างผู้ยื่นเสนอราคาแต่ละราย เช่น การเป็นเครือญาติ การเป็นผู้ถือหุ้นร่วม ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาการฮั้วประมูลได้ โดยปัญหาดังกล่าวเสนอให้มีการใช้ DATA mining เพื่อตรวจสอบการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างผู้ยื่นเสนอราคาแต่ละราย โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผู้รับเหมาซึ่งอาศัยข้อมูลจากฐานข้อมูลกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (DBD) ซึ่งมีการให้บริการข้อมูลธุรกิจที่จดทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจใช้เป็นข้อมูลพิจารณาการลงทุน ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานมีและมีความโปร่งใสอย่างแท้จริง โดยลดโอกาสในการเกิดการทุจริตและปัญหาอื่น ๆ ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

3.2.2 ข้อเสนอแนะ

นวัตกรรมการป้องกันการทุจริตด้วยหลัก 3 ป. = ป้อง + ปราม + ปฏิบัติจริง คือ ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

“**ป้อง**” คือ การป้องกันการทุจริต “เชิงรุก” ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลตำบลหัวทะเลต้องมีเจตนาที่ชัดเจนในการป้องกันการทุจริตภายในองค์กร พร้อมทั้งเป็นต้นแบบในการทำงาน (Role Model) พร้อมทั้งมีการกำหนดแผนป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในขององค์กร นำไปสู่การถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติงาน การยกระดับองค์กรด้วยเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ซึ่งมีตัวชี้วัดและเกณฑ์การปฏิบัติที่กำหนดให้องค์กรมีความโปร่งใสรอบคลุมทุกมิติ การใช้นวัตกรรมในรูปแบบระบบเปิดเผยข้อมูล (Open Data) เพื่อแสดงความโปร่งใสในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ โดยเชื่อมโยงกับระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ e-GP (e-Bidding) ของกรมบัญชีกลาง

“**ปราม**” คือ การปรามไม่ให้เกิดการทุจริตภายในเทศบาลตำบลหัวทะเล ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มอาสาสอดส่องการทุจริตภายในองค์กร (ทางลับ) โดยให้ผู้ที่มีความกล้าที่จะชี้ช่องในการทุจริตในองค์กรได้รับรางวัลหรือความดีความชอบพิเศษ และได้รับความคุ้มครองจากการทำงาน องค์กรมีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับคดีทุจริตที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำการทุจริตให้ผู้บริหารและบุคลากรได้รับรู้ เพื่อสร้างความเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด การใช้นวัตกรรม DATA mining นำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลหัวทะเล เพื่อตรวจสอบการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างผู้ยื่นเสนอราคาแต่ละราย เช่น การเป็นเครือญาติ การเป็นผู้ถือหุ้นร่วม ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาการฮั้วประมูลได้ ซึ่งระบบ DATA mining จะช่วยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผู้รับเหมาโดยอาศัยข้อมูลจากฐานข้อมูลกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (DBD) ซึ่งมีการให้บริการข้อมูลธุรกิจที่จดทะเบียนพาณิชย์เพื่อให้ประชาชนและ

ภาคธุรกิจใช้เป็นข้อมูลพิจารณาการลงทุน และเช็คสถานะการมีตัวตนของนิติบุคคล โดยบริการที่เป็นที่รู้จักคือการสืบค้นข้อมูลผ่าน DBD DataWarehouse+ และ dbd.go.th

“**ปฏิบัติจริง**” คือ การขับเคลื่อนนโยบาย แนวทาง รูปแบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริตสู่การปฏิบัติ บุคลากรมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ การสร้างเครือข่ายร่วมกับภาคประชาสังคม ในการตรวจสอบการทุจริต เช่น ชมรม Strong จิตพอเพียงต้านทุจริต คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด เป็นต้น รวมทั้งการจัดตั้งคลินิกธรรมาภิบาลในองค์กร เพื่อให้คำปรึกษากับบุคลากรที่เกิดความไม่สบายใจ ในการปฏิบัติงานได้ปรึกษาและสร้างความร่วมมือกับคลินิกธรรมาภิบาลของหน่วยงานตรวจสอบต่าง ๆ ได้แก่ ปปช. ปปท. สตง. และหากเกิดกรณีการทุจริตขึ้น หน่วยงานจะต้องมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

พร้อมกันนี้ต้องมีการปลูกฝังหลักธรรม “**hiriโอดัปปะ**” ให้กับบุคลากรทุกระดับ คำว่า “**hiri**” หมายถึง ความละเอียดถี่ถ้วน ความละเอียดต่อบาป ความละเอียดใจตัวเองต่อการทำความผิดในการประพฤติทุจริตทั้งหลายและความละเอียดต่อตัวเองที่จะละเว้นไม่ทำความดี ส่วนคำว่า “**โอดัปปะ**” หมายถึง ความเกรงกลัวต่อบาป โดยเป็นการสร้างจิตสำนึกว่า เมื่อคิดจะทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง จะต้องมีความเกรงกลัวต่อบาป รวมถึงการทำผิดกฎหมาย ซึ่งจะทำให้ได้รับผลกระทบนั้น โดยจะต้องสร้างจิตสำนึกhiriโอดัปปะให้เกิดขึ้นกับบุคลากรของเทศบาลตำบลหัวทะเลทุกระดับ ในการประพฤติตนเพื่อการปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต

รูปที่ 1 โมเดลนวัตกรรมการป้องกันการทุจริตด้วยหลัก 3 ป. = ป้อง + ปราบ + ปฏิบัติจริง

บรรณานุกรม

- กนก นมะหุต, (2565). **นวัตกรรมการป้องกันความเสียหาย และป้องกันการทุจริตในการจัดจ้างงาน ก่อสร้างของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่ 10 (จังหวัดพิษณุโลก)**. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- คัชรินทร์ เจียมศรีพงษ์, (2565). **แนวทางการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารสัญญาโครงการจ้างเหมาบริการขนาดใหญ่ กรณีศึกษา โครงการจ้างเหมาบริการการรักษา การทำหัตถการผู้ป่วยกลุ่มโรคหัวใจและโรคหัวใจขาดเลือด ของโรงพยาบาลสิรินธร สำนักงานแพทย์**. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- จังหวัดนครราชสีมา, (2566). **การประชุมคณะกรรมการผลักดันการดำเนินงานตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ จังหวัดนครราชสีมา ครั้งที่ 3/2566. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ในภาพรวมจังหวัดนครราชสีมา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**. ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา
- ณัฐชนน ศิริพงษ์สุรภา, (2564). **ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุของหน่วยงานภาครัฐ : พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์). <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Natchanon.Sir.pdf>
- ตรีเนตร สาระพงษ์ และคณะ, (2565). **การศึกษารูปแบบการทุจริต กรณี การจัดซื้อจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 18(1), 53 – 70.
- สำนวน มีศิริ, (2565). **ปัญหาและแนวทางแก้ไขการทุจริตจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธี “เฉพาะเจาะจง” ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาสำนักงาน ป.ป.ช.ประจำจังหวัดชัยนาท**. เอกสารวิชาการส่วนบุคคล. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, (2566). **คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**.
<https://risk.pacc.go.th/rmc/article/view/1299>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, (2567). **คู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**.
<https://itas.nacc.go.th/home/downloaddoc/3621/?fileId=361220>

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเทศบาลตำบลหัวทะเล
ในประเด็นปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ
และเพื่อศึกษานวัตกรรมการป้องกันการทุจริตสำหรับองค์กรภาครัฐกรณีเทศบาลตำบลหัวทะเล
โดยใช้ระบบ Google Form

1. เพศ

- เพศหญิง
- เพศชาย

2. ช่วงอายุ

- 50 ปีขึ้นไป
- 41-50 ปี
- 31-40 ปี
- 20-30 ปี

3. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

- หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- ภาคเอกชน/บริษัท
- ประชาชนทั่วไป

4. ที่อยู่อาศัย

- อาศัยอยู่นอกพื้นที่ ทต.หัวทะเล
- อาศัยอยู่ในพื้นที่ ทต.หัวทะเล

5. ท่านคิดว่า ทต.หัวทะเล มีการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสมากน้อยเพียงใด

- ระดับมากที่สุด
- ระดับมาก
- ระดับปานกลาง
- ระดับน้อย
- ระดับน้อยที่สุด

6. ท่านเคยพบเห็นการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ของ ทต.หัวทะเล หรือไม่

- ไม่เคย
- เคย

7. รูปแบบการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ ทต.หัวทะเล ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- การกีดกันหรือไม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม
- การเขียนคุณสมบัติเฉพาะเพื่อเอื้อประโยชน์บางบริษัทอย่างใกล้ชิด
- ผู้ยื่นเสนอราคาเป็นผู้ถือหุ้นร่วม หรือเครือญาติ
- การเรียกรับเงินจากผู้เสนอราคา
- อื่น ๆ

8. ท่านเห็นด้วยกับวิธีการป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ข้อใดมากที่สุด

- การเสริมสร้างจิตสำนึก จริยธรรม และค่านิยมในการซื้อสัตย์สุจริต
- การตรวจสอบความโปร่งใสโดยประชาชนมีส่วนร่วม
- การจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวัง รับเรื่องร้องเรียน และตรวจสอบการทุจริตในองค์กร
- การใช้นวัตกรรมช่วยในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน
- อื่น ๆ

9. ท่านเห็นด้วยกับการประเมินความประพฤติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย เข้ามามีส่วนร่วมในตรวจสอบการปฏิบัติงาน หรือไม่

- เห็นด้วย
- ไม่เห็นด้วย

10. ท่านเห็นด้วยกับช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสการทุจริต ข้อใดมากที่สุด

- สายด่วน (ร้องเรียนการทุจริต ทต.หัวทะเล)
- สื่อโซเชียลของ ทต.หัวทะเล เช่น Facebook Line Website
- ศูนย์ป้องกันการทุจริตของ ทต.หัวทะเล
- จดหมาย หรือ กล่องรับเรื่องร้องเรียน
- อื่น ๆ

11. ท่านเห็นด้วยกับการจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวัง รับเรื่องร้องเรียน และตรวจสอบการทุจริตในองค์กร
ในรูปแบบใดมากที่สุด

- ศูนย์ตรวจสอบภายในองค์กร
- ศูนย์ตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก
- ศูนย์ตรวจสอบที่มีประชาชนมีส่วนร่วม
- อื่น ๆ

12. ท่านเห็นด้วยกับการใช้นวัตกรรมเข้ามาช่วยในการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง ในรูปแบบใด
มากที่สุด

- ระบบจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement)
- ระบบติดตามและตรวจสอบการใช้จ่าย (e-Tracking)
- ระบบเปิดเผยข้อมูล (Open Data)
- นวัตกรรม DATA mining เป็นกระบวนการค้นหาความสัมพันธ์ที่ซ่อนอยู่ ใช้ในการตรวจสอบการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระหว่างผู้ยื่นเสนอราคาแต่ละราย เช่น การเป็นเครือญาติ การเป็นผู้ถือหุ้นร่วม เป็นต้น
- อื่น ๆ

13. เสนอแนะมาตรการ บทลงโทษ หรือแนวทางในการป้องกันการทุจริตในหน่วยงาน

.....

.....

ประวัติผู้เขียนเอกสารวิชาการส่วนบุคคล

ชื่อ - ชื่อสกุล นายกิตติศักดิ์ ธีระวัฒนา
 ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา
 สถานที่ทำงาน ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา ถนนมหาตไทย ตำบลในเมือง
 อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ประวัติการศึกษา

ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก รัฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอก รัฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2554 - 2562 ตำแหน่ง นักจัดการทั่วไปชำนาญการพิเศษ
 พ.ศ. 2562 - 2565 ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักงานจังหวัดนครราชสีมา
 พ.ศ. 2565 - 2566 ตำแหน่ง รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี
 พ.ศ. 2566 - ปัจจุบัน ตำแหน่ง รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

ผลงานทางวิชาการ (ถ้ามี)

-